

VICTOR HUGO
LES ORIENTALES

Ἕ
ΥΜΝΟΙ
ΠΡΟΣ ΤΟΣ
Ἕ
ἩΡΩΑΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ
Τῆ 1821

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ἈΝΔΡΕΩΣ ΚΑΡΕΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

LES ORIENTALES
VICTOR HUGO

ΥΜΝΟΙ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΗΡΩΑΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ

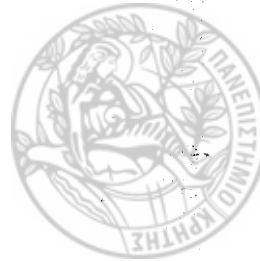
ΤΟΥ 1821

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΑΦΕΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΟΛΙΤΕΥΤΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

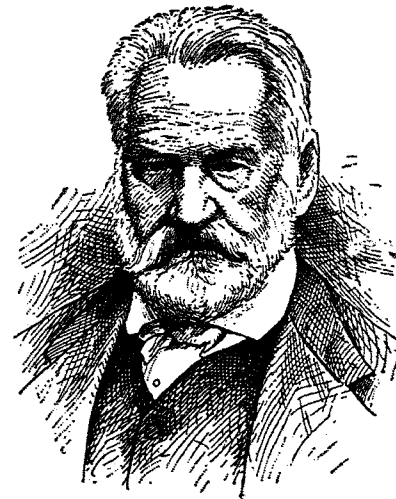
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.
4 - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 4

ΕΘΝΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Τὸ παρὸν ἔκδοθὲν ἐπιμελεῖα κ. Ἰωάννου Κ. Καφετζοπούλου δέον
νὰ φέρῃ τὴν ὑπογραφήν του.

Καφετζοπούλου

ΕΥΓΝΩΜΟΝ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΤΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ

ΠΡΟΣ

ΤΟΝ ΦΙΛΕΛΛΗΝΑ ΠΟΙΗΤΗΝ

V. HUGO

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΦΕΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

119264 η

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εἰς τὸν Ἱστορικὸν καὶ Φιλολογικὸν πλοῦτον, τὸν ὁποῖον κατέλειπεν ὁ πρό τινος ἀποθανὼν ἐνταῦθα Ἀνδρέας Δ. Καφετζόπουλος Δικηγόρος καὶ Πολιτευτῆς Πατρῶν συγκαταλέγεται καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἔμμετρος μετὰ φρασίς τῶν Orientales τοῦ V. Hugo.

Πλείστα τῶν ἐμπνευσμένων τούτων ποιημάτων, ἀποτελούντων ὀγκώδη τόμον χειμαρρώδους ἐκρήξεως τῆς ποιητικῆς φαντασίας τοῦ V. Hugo, πλήρη φιλελληνισμοῦ καὶ πόνου πρὸς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τῆς Φυλῆς μας, ὑμνοῦν τοὺς ἥρωας τοῦ Μεσολογγίου, τὸν Μπότσαρη, τὸν Κανάρη, τοὺς Ὑδραίους καὶ Σπετιοῦτᾶς Ναυμάχους, τὸ Ναυαρίνον καὶ γενικῶς τοὺς ἥρωας τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Τοὺς ὑπερόχους τούτους ὕμνους ἀπέδωκεν ὁ μεταφραστῆς Ἀνδρέας Καφετζόπουλος μὲ προσπάθειαν βοηθουμένην ἀπὸ τὴν εὐρυτάτην μόρφωσίν του ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀγνοτέραν ἔκφρασιν τῆς πατριωτικῆς του ψυχῆς τόσον ἐπακριβῶς, ὥστε νὰ παρέχουν ἀφ' ἐνὸς δαψιλῶς τὸ ὀφειλόμενον θυμίαμα εἰς τοὺς γιγαντομάχους τοῦ 1821 ἐπὶ τῇ πανηγυριζομένη Ἐκατονταετηρίδι τῆς Παλιγγενεσίας μας, ἀλλὰ καὶ τὸ σημερινὸν ἐντρούφημα τῆς Ἐθνικῆς μας ὑπερηφανείας τὸ διαπλαστικὸν τοῦ μελλοντικοῦ πατριωτικοῦ μας ἤθους.

Τὸ ἐκδοθὲν ἐπιμελεῖα ἡμῶν εἰκονογραφημένον τεῦχος τῶν ποιημάτων τούτων τοῦ V. Hugo πρέπει ἀσφαλῶς ν' ἀποτελέσῃ τὸ ἐγκόλπιον πάσης Ἑλληνικῆς Οἰκογενείας.

Ἀθῆναι τῇ 1ῃ Μαΐου 1930.

ΙΩΑΝ. ΚΑΦΕΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀνώτ. Ἀξιωματ. Πολ. Ναυτικοῦ

ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΦΛΒΙΕΡΟΝ

Ἐμπρός! Νέε ἀνερ! Ἐμπρός βάδιζε!
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΧΕΝΙΕΡΟΣ

ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΣ

Εἰς τὴν Ἑλλάδα! Εἰς τὴν Ἑλλάδα!
Λεβέντες γειά σας! πέρα καὶ πέρα,
ἀνάγκη εἶνε μὲ γρηγοράδα
ν' ἀναχωρήσω πρὶν φύγ' ἢ μέρα.
Τὸ αἷμα πρέπει ναί, τῶν δημίων
παντοῦ νὰ τρέξῃ νὰ ξεχειλίσῃ
τὰ χρόνια φτάνουν τῶν μαρτυρίων
τὸ αἷμα φτάνει ὀπώχουν χύσει.
Φτάν' ἢ Ἑλλάδα ἢ δοξασμένη
σήμερ' ἀκόμα, σκλάβα νὰ μένη.

—ο—

Εἰς τὴν Ἑλλάδα λοιπόν, ὦ φίλοι,
γλυκὸ ἀγέρι, νὰ μᾶς βοηθήσῃ
τὸ κάθε πλοῖο νὰ προσεγγίσῃ
εἰς τὴ φιλόξενη παραλία
γιὰ τὴν Ἐκδίκηση, τὴν ἀγία,
γιὰ τὴ Θεά μας τὴν Λευτερία!
Ἐνα τουρμπάνι στὸ μετωπὸ μου
μία χαντζάρα εἰς τὸ πλευρό μου,
τὸ ἄσπρο ἄτι νὰ μοῦ σελλώσουν
καὶ τὰ σπιρούνια νὰ μοῦ στυλώσουν.
Κι' ἔμπρός, ὦ φίλοι, γιὰ τὴν Ἑλλάδα
νὰ τοιμαστοῦμε μὲ γρηγοράδα.

—ο—

Πότε θὰ φύγω;... Πῶς; τὸ βραδάκι;
αὔριον ἴσως ἀργὰ θὰ φθίσω.

Ἔλογα.... ὄπλα.... κι' ἐν καραβάκι
 νὰ περιμένη στὴ Μασσαλία
 ἕνα καράβι στὴν παραλία
 ἢ φτερὰ μᾶλλον γιὰ νὰ προφτάσω.
 Ἄπο τ' ἀρχαῖα Συντάγματά μας
 ὀλίγα λείψανα θὰ ὀδηγήσουμε
 ἀπο τ' ἀρχαῖα Συντάγματά μας.
 Κι' ἐν τούτοις νοιώθω σὰν ἀντικρύσουμε
 αὐτοὺς τοὺς Τούρκους κι' ἔβγουν μπροστά μας
 καὶ τοὺς Πασσάδες ποὺ τυραννοῦν
 σὰν τὰ ζαρκάδια θὰ πηλαλοῦν
 καὶ θὰ κρυβῶνται! ὦ! Τί χαρά μας!

— 0 —

Καθεῖς, Φαβιέρε, θὰ σὲ παινέσῃ!
 Τοὺς ἄνδρας φέρε ἔμπροσς στὴ μάχη
 γιὰτὶ Σὺ ἔμεινες εἰς τὴν θέσι
 ἐκεῖ ποὺ λείψανε Βασιλεῖς
 καὶ ἀγναντεύουν ἀπο τὴ ῥάχη
 τὰς ἀγωνίας μιανῆς φυλῆς.

— 0 —

ὦ! Καπετάνιε! Εἰς τὸ στρατό τους
 οἱ ξανθοὶ Γάλλοι θὰ σὲ ἰδοῦνε.
 Σ' ἐκλεξαν ὄλοι γιὰ Ἀρχηγό τους
 κι' ὄλοι μπροστά σου θὰ πειθαρχοῦνε
 κι' ὄλοι θὰ σ' ἔχουν, ἀστέρα, ἥλιο.
 Στους Νεοέλληνας ἡ μορφὴ σου
 τὴν ὄψιν δείχνει παλαιοῦ Ρωμαίου
 καὶ εἰς τὸ χέρι σου τὸ τραχύ σου
 βαστᾶς τὴν τύχη ἑνὸς γενναίου
 λαοῦ ποὺ δόξασε τὴν ὑψηλὸν.

— 0 —

Ἄπο τὸν ὕπνο σας πιναχθῆτε
 γλυκὰ ντουφέκια καὶ ἀκουστῆτε

Κ. ΦΑΒΙΕΡΟΣ

πέρα ὡς πέρα Βροντᾶτε πάλι
 νὰ ἀντηχήση, ναί, ἡ βοή σας
 παντοῦ, στὰ βράχια καὶ στ' ἀκρογυάλι
 ὅπου οἱ μάχες καὶ ἡ Πατρίς σας.

—ο—

Καὶ σεῖς, ὦ μπόμπες, κανόνια, σφαῖρες
 (μουσική θεία καὶ ζηλεμένη)
 ποῦ ἡ πατρίς μας ἡ δοξασμένη
 ἐκεῖ σᾶς στέλνει, ἔμπρός, τὶς μέρες
 τοῦ μαρτυρίου γιὰ συντομεῦτε
 καὶ τὴ σκλαβιά της γιὰ λιγοστεῖτε !

—ο—

Ξυπνήστε ἄτια μου ἀτσάλνια,
 ποῦ ἡ γῆς τρέμει στὸ βαδισμά τους·
 Σπαθιά ξυπνήστε μαλαματένια
 ὅπου τοὺς μέλλει καὶ τὰ θηκάρια
 γιὰ νὰ βαφοῦνε μὲ αἵματά τους.
 Ξυπνήστε ὅπλα ἐξακουσμένα
 καὶ ἀπὸ σφαῖρες, ναί, χορτασμένα.
 Καὶ ἄς τὸ σκούξουν τὰ παλληκάρια !

—ο—

Τὴ μάχη θέλω νὰ θεωρήσω
 καὶ σ' ἓνα λόφο μπρὸς νὰ καθίσω.
 Θέλω νὰ βλέπω οἱ σταυρωτῆδες
 εἰς τ' ἄλογά τους ποῦναι καβάλλα
 καὶ πῶς θὰ τρέχουν, φευγιό, πηλάλα.

—ο—

Τὰ πάντα θέλω νὰ συνταράξω
 καὶ εἰς τὸ χέρι σπαθὶ ν' ἀδράξω
 ποῦ οἱ Σπαχῆδες μόνον φοροῦνε

Μὲ τὸν ἀέρα Τούρκων κεφάλια
 νὰ ρίψω κάτω..... Νὰ κυλισθοῦνε
 μὲ τὸν ἀέρα, νὰ χωρισθοῦνε.

— 0 —

Ἐμπρός, ὦ φίλοι ! Τὶ καρτερᾶτε ;
 Εἰς τὸ καράβι μέσα ἐμβᾶτε
 ἄνδρῆσι Γάλλοι ἐξακουσμένοι.
 Κι' ἐμπρός, ὦ φίλοι, γὰ τὴν Ἑλλάδα
 νὰ τοιμασθοῦμε μὲ γρηγοράδα
 γιατί ἢ Δόξα μᾶς περιμένει.

1827

— 0 —

ΤΑ ΚΕΦΑΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΡΑΓΙΟΥ*

* Η

Η ΠΤΩΣΙΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ὦ Φρικῶδες ! ὦ Φρικῶδες, πολὺ φρικῶδες
 ΣΑΙΚΣΠΗΡΟΥ "ΑΜΛΕΤΟΣ.,

O horrible ! o horrible ! moste horrible !
 SHAKESPEARE "HAMLET.,

* Σημείωσις τοῦ Συγγραφέως. Ἐνομίσαμεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀναδημιουργήσωμεν τὴν ᾠδὴν ταύτην, ὡς συνετέθη τὸ πρῶτον καὶ ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1826, ἐποχὴν τῆς πτώσεως τοῦ ἡρωϊκοῦ Μεσολογγίου. Αἱ ἐφημερίδες τότε ἀναγράφουσαι τὰ κατ' αὐτὴν ἀνήγγελλον συγχρόνως καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ναυμάχου Κανάρη φονευθέντος ἐντὸς τοῦ πυρπολικοῦ του ὑπὸ Τουρκικῆς ὀβίδος ἔμπροσθεν τῆς πόλεως ἣν ἤρχετο νὰ βοηθήσῃ. Ἀκολούθως ἡ ἀπαισία αὕτη εἰδησις εὐτυχῶς διεψεύσθη.

ΤΑ ΚΕΦΑΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΡΑΓΓΙΟΥ

I

Σπαρμένος με τοῦ οὐρανοῦ τ' ἄστρα τὰ διαμαντένια
τῆς νύχτας ὁ κατάχλωμος σκοτεινιασμένος ὕλος
δειλὰ καθρεφτιζότανε σὲ κειὰ τὰ σμαραγδένια
τὰ κύματα τῆς θάλασσας κομπὸς κι ἀκτινοβόλος.
Ἡ Πόλις ἡ ἀξέγνοιαστη με τὰ περίσσεια κάλλη
χαρούμενη καὶ γελαστή Σταμποῦλ ἡ ξακουσμένη
κάτω εἰς τὸ παράξενο στὰ πόδια τῆς περγιάλι
ὄπου τῆς βρέχει τὴν ποδιά, σχεδὸν μισογερμένη
ἀναμεσις στοῦ οὐρανοῦ τὸ ἀστερένιο μάτι
κι' ἀναμεσις εἰς τὰ νερὰ ὄπου καθρεφτιζόταν
ἀπάνου σ' ἀστροφώτιστο φαινότανε κρεββάτι,
τᾶχα πῶς εἶχε ξαπλωθῆ, τᾶχα πῶς ἐκοιμῶταν.

— 0 —

Καὶ θᾶλεγε ὁ καθεὶς : Ἰδού ! Ἡ ὥμορφη ἡ χώρα
ποῦ ὅλα τὰ ἐξωτικά με ἔρωτα ἀρχίζουν
τὰ γυάλινα παλάτια τους ὅλη τὴ νύχτα τώρα
ποῦ λὲν τὰ παραμύθια μας, με ἄνεσι νὰ χιτίζουν·
σὰν τὰ χαρέμια ἔβλεπες με κειὸν τὸ στολισμόν τους
ποῦ τὰ πλακῶν' ἡ μοναξιά καὶ ἡ μελαγχολία
κι' ὅλους τοὺς βαθυγάλανους θόλους τῶν παλατιῶν τους
ὄπου καθρεφτιζόσανται μπροστὰ στὴν παραλία
νὰ μοιάζουνε τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸ γαλάζιο χρῶμα
λές, καὶ αὐτὸς ὁ οὐρανὸς τὸ χρῶμα τοὺς δανεῖζει
τὰ χίλια μισοφέγγαρα ποῦ λάμπουνε ἀκόμα

ὅπου τὸ φῶς τους τὸ θαμπὸ ἀνέλπιστα χαρίζει
 μιὰ λάμψη, μιὰ μαρμαρυγὴ στὶς ἀργυρῆς ἀχτίνες
 τοῦ ἀσημένιου Φεγγαριοῦ τὴν νύχτα σὰν προβάλλει
 καὶ τῆς προσθέτουν ὠμορφιὰ καὶ πιὸ περίσσεια κάλλη

— 0 —

Κι' οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκστατικοὶ στὸ βάθος ξεχωρίζουν
 τὰ Κάστρα καὶ τοὺς Πύργους τῶν ἀπ' τῆς προεξοχῆς τους
 τοὺς Μιναρέδες τῶν Τζαμιῶν ποὺ μακριὰ ἀσπρίζουν
 τὰ σπήτια μὲ τῆς ἴσες τους τὶς ὠμορφες σκεπές τους,
 τ' ἀραβικὰ κομψότατα ταρατσες καὶ μπαλκόνια
 πῶχουν τριγύρω ζωγραφιές στάχυα νεοκομμένα
 καὶ μέσα στὰ καγγελωτὰ καφάσια, ποὺ αἰώνια
 τὰ βλέπεις ἀπὸ μακριὰ σχεδὸν μισανοιγμένα
 ἠδονικῆς χανούμισσες δειλὰ κρυφογελοῦνε
 καὶ ὀδαλίσκαις παχουλῆς τρελλῆς κρυφοκυττάζουν
 καὶ βλέποντας πονετικὰ τοὺς νέους ποὺ περνοῦνε
 μέρα καὶ νύχτα λαχταροῦν κι' ὄλο ἀνεστενάζουν
 καὶ κειὰ τὰ χρυσοκέντητα τὰ πλουμιστὰ παλάτια
 μὲ τσ' ἀνθισμένες χουρμαδιῆς θαμπώνουνε τὰ μάτια
 οἱ Μιναρέδες κεῖ βαθειὰ ἐξέχουν σὰν ἐξάρτια
 μὲ μία κόχη σουβλερῆ ποὺ ὑψηλὰ προβάλλει
 σὰν νᾶναι ἀπὸ φίλτισι ἀραδιαστὰ κατάρτια
 μὲ σίδερο ἀκίνητο στὴν ἄκρη ἀπ' ἀτσάλι.
 Ἐκεῖ ἀκόμα πιὸ βαθειὰ κιόσκια ζωγραφισμένα
 εἰς τὶς ἀνθένειες τους σκεπές νὰ εἶν' περιπλεγμένα.
 Ἐκεῖ φανοὶ πολύχρωμοι ὅπου συχνοαλλάζουν
 τὸ φῶς, ἐκεῖ καὶ τὸ τρανὸ τὸ ξακουστὸ Σαράϊ...
 ὅπου τοὺς ἄσπρους τοίχους του σὰν νὰ περισκεπάζουν
 ἑκατὸ θόλοι κρεμαστοὶ ποὺ εἶν' ἀπὸ καλλάϊ
 κι ἀνάμεσα εἰς τὴ σκιὰ λὲς καὶ λαμποκοποῦσαν
 σὰν κεῖνες τὶς περίφημες τὶς περικεφαλαῖες
 ποὺ μιὰ φορὰ οἱ Γίγαντες στὴ κεφαλὴ φοροῦσαν.
 Καὶ στὸ Σαράϊ τὸ τρανὸ τὴ νύχτα οἱ ὠραῖες
 ξεφάντωναν ξεφάντωναν ἀπὸ χαρῆς γιοματαῖς
 εἰς τὰ παχειὰ ταπέτα του ποὺ ἦσαν μεταξένια
 Σουλτάνες κρινοδάχτυλες, Χανούμισσες ἀφράτες

χοροπηδᾶν καὶ παίζουνε τὰ ζῦλια τ' ἀσημένια
 καὶ τρίζουν τὰ πατόματα καὶ τρίζουν τὰ σανίδια
 κι' ἀπάνου στὰ λυγίσματα τὰ ντέφια τους βαροῦνε.
 Σὰν τὸ Μεγάλον Βασιλιᾶ ποὺ ὄλα τὰ στολιδία
 καὶ ὄλα τὰ διαμαντικὰ ἀπάνω τοῦ φοροῦνε
 ἔτσι καὶ τὸ περήφανο Σαράϊ τοῦ Σουλτάνου
 κεῖνο τὸ βράδυ ὀλόγυρα τὸ εἶχανε στολίσει
 μ' ἔξη χιλιάδες νεκρικὰ κεφάλια ποῦχε ἀπάνου
 καὶ εἶχανε τὰ Κάστρα του μ' αὐτὰ παραγεμίσει.
 Σ' ὄλες τὶς μπάντες, τὶς μεργιῆς ἦσαντε κρεμασμένα
 δὲν ἔμεινε μέρος κανὲν ὅπου νὰ μὴν φαντάζη
 γιὰ νὰ τὰ βλέπουν οἱ πιστοὶ ἐκεῖ ἀραδιασμένα
 καὶ ἡ καρδιά τους νὰ μεθᾶ καὶ νὰ ἀναγαλλιάζη.

— 0 —

Μὲ μάτια κατακίτρινα, μάτια μυσοσβυμένα
 καὶ μὲ κατάμαυρα μαλλιά σὰν νᾶταν κολλημένα
 κεῖνα τὰ κατακίτρινα ἀνθρώπινα κεφάλια
 εἰς τῆς ταρατσες κρέμονται ἀράδα γιὰ ἀσφάλια
 στὶς μυρουδιῆς ποὺ χύνονται τριγύρω στὸ Σαράϊ
 ξεπρόβαλλαν δειλὰ δειλὰ τὴν ἄχαρῆ τους χάρι.
 Σὰν ἓνας φίλος γκαρδιακὸς ποὺ σὲ κηδεῖα πάει
 σὰν φίλος ὅπου θλίβεται τὸ ἀργυρὸ Φεγγάρι
 σὰν ἄστρο ποῦνε τῶν νεκρῶν ἔξάνοιγε τὴν βεντάλια
 καὶ σκόρπαγε τὴν ἄμετρη καὶ τὴν γλυκειὰ χλωμάδα
 σὲ κείνη ὅπου ἔχυναν τὰ νεκρικὰ κεφάλια
 ὄλη τὴ ματοστάλαχτη ποὺ χύναν κιτρινάδα.

— 0 —

Ἀνάμεσα στὴ μεσανῆ τὴν πόρτα, σὲ μιὰ θέσι
 περιβάλητη τοῦ Σεραγιοῦ, ἀντάμα κρεμασμένα
 καὶ κάτω ἀπὸ τὸν ψηλὸν τὸν θόλον, μὲς στὴ μέση
 τρία κεφάλια νεκρικὰ προβάλλουν χλωμιασμένα,
 ποὺ τὰ κοράκια λαίμαργα ἐχτύπαγαν μὲ χάρι
 μὲ τὰ πλατεῖα φτερούγια τους ποὺ ἄπλωναν ὡς κάτω.
 Ἐδειχναν μὲ τὴ στάσι τους, ἐκείνη ποῦχαν πάρει

εἰς τὴν ἀπαίσια στιγμή τοῦ τραγικοῦ θανάτου,
τὸ ἕνα πῶς τὸ αἶμα του τὴ μάχη εἶχε βιάσει
καὶ τ' ἄλλο ὅτι ἔπεσε, ἀτάνου στ' Ἅγιο Βῆμα,
τὸ τρίτο σκωληκόβρωτο πῶς τῶχανε ξεθάψει,
μέσα ἀπὸ τὸ μαῦρο του, τ' ἀραχνιασμένο μνήμα.

— 0 —

Λέγουνε τότε, Λέγουνε..... ὅτι ὡσὰν κολῶνες
ἔκει ὅπου ἐφύλαγαν οἱ ἔμπιστοι φρουροὶ του
καὶ ξαγρυπνοῦσαν ὄρθιοι στὶς πόρτες, στὶς κρυψῶνες
ἀκίνητοι, ἀμίλητοι, ναί, οἱ διπλοσκοποὶ του,
πῶς μίλησαν γιὰ μιὰ στιγμή τὰ τρία τὰ κεφάλια
σιγά, βραχνά, μουρμουριστά, μέσ' στὸ βαθὺ σκοτάδι
σὰν τὴ φωνὴ στὸν ὕπνο μας π' ἀκοῦμε ἀγάλια ἀγάλια
ἢ σὰν τὸν κρῦον ἄνεμο μέσα εἰς τὸ λαγκάδι
ἢ σὰν τὸν ἀνεπαίσθητο τὸν ἤχο ὅπου πάλι
ἀπάνου εἰς τὴν ἀμμουδιά τὸν ἤχο πὸν σκορπάει
τὸ ἄσπρο κύμα τὴ στιγμή ὅπου τὸ μαῖστράλι
στὸ ἀκρογιάλι μὲ ἀφροὺς τὸ σπρώχνει, τὸ κυλάει.

— 0 —

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΦΩΝΗ

Ποῦ εἶναι τὸ μπουρλότο μου ; ποῦ εἶναι, ἀδελφοί μου ;
Ἄνοιχτε ὅλα τὰ πανιά καὶ λάμνετε, παιδιά μου.
Τὸ Μεσολόγγι, σύντροφοι, ζητᾷ τὴ συνδρομὴ μου
νὰ τοῦ προσφέρω γρήγορα καὶ τὴ βοήθειά μου.
Οἱ Τοῦρκοι ἀπ' ὅλες τὶς μεριεὶς ἔχουν κοντοῦργώσει
καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς στεργιάς μὲ τὸ πολὺν στρατό τους
καὶ γύρω ἀπὸ τὴ θάλασσα τῶχουν περικυκλώσει
μὲ τὸν τρανὸν τὸν στόλον τους τὸν ὑπερηφανό τους
Στοὺς προμαχῶνες του ἔμπρὸς ἔφθασαν ἕως τώρα
καὶ τὶς τροφὲς ἀλλοίμονο ! ἔχουν ἀποκομμένες.
Ἄς ξαναστείλουμε λοιπὸν στὴν πρώτη τους τὴ χώρα
τὶς Τούρκικες Φρεγάδες τους, ποῦ εἶνε ἀραγμένες.

Κι' εἶθε, καπεταναῖοι, μοι καὶ εἶθε ὅε παιδιά μου
ἀπτὸ τὸ πύρινο δαυλὶ ὅπου βαστῶ στὸ χέρι
ἀστροπελέκι νὰ γενῆ σὲ ὅποιους βρῶ μπροστά μου
καὶ φωτεινὸ στὸ διάβα μας γιὰ σὰς παιδιά, ἀστέρι.

— 0 —

— Ἐμπρὸς νὰ φύγουμε... Ἔχε γειὰ Κόρινθος Τουρκομάχα
μὲ κείνο τ' ἀκροτήρι σου τὸ κοσμοξακουσμένο.
Καὶ σεῖς, καὶ σεῖς, ὦ θάλασσες ! ποῦ ὅλα σας τὰ βράχα
φέρνουν καὶ ἕνα ὄνομα, τρανὸ τραγουδισμένο
Βράχα στὸ Ἀρχιπέλαγος ποῦ φαίνεστε σπαρμένα
σὲ κάθε κύμα ποῦ χτυπᾷ καὶ σὰς ἀναταράζει.
Καὶ σεῖς πανέμορφα Νησιά, Νησιά μου πλουμισμένα
ποῦ ἡ ἀγάπη μέσα σας αἰώνια φωλιάζει
σὰν κάνετε τὸ μπάνιο σας μοιάζει ἢ σιλουέτα
ἀπάνου εἰς τὰ κύματα τὰ πολυαφρισμένα
κάθε πρωί, σὰν ἄνθινα σὰν πλουμιστὰ μπουκέτα
καὶ κάθε νύχτα ξέχωρα, σὰν βάζα στολισμένα.

— 0 —

— Χαῖρε ! Πατρίδα ξακουστή, Ὑδρα περήφανή μου,
Ὑδρα, νησι ποιητικὸ πῶγεινες Σπάρτη νέα
ποῦσαι Νησάκι ὄμορφο κι' ὅπου γεννᾷς χρυσὴ μου
οὐλὴ μας τὴ θαλασσινὴ ἀνδρεία νεολαία,
ποῦ κάθε μέρα ξέγνοιαστα ἐδῶ τὴ λευτεριά σου
μ' ἕνα τραγοῦδι χαιρετᾷς αἰώνια ἐμπνευσμένο,
χαῖρε μικρὸ Νησάκι μου ! εἰς τὴ γλυκεῖα θωριά σου
τὸ ὄνειρό μου γίνεται ἀμέσως φτερωμένο.
Τὴν ἀνθισμένη σου στεργιὰ ἀμμόστρωτη ὡς πέρα
τὰ κύματα ἀνάλαφρα πονετικά χαϊδεύουν
τὶς ὄχτες σου, τοὺς βράχους σου, σχεδὸν κάθε ἡμέρα
τ' ἀστροπελέκια τοὺς χτυποῦν λὲς καὶ τοὺς σημαδεύουν
καὶ τ' ἄγριο κύμα ντροπαλά, κάποτ' ἀργυριμένα
τοὺς τρώει τὴ ρίζα μυστικά κι' ἀπόλιγο γκρεμίζει.
Ὅλα σου εἶναι ὄμορφα καὶ πολυαγαπημένα
κι' αὐτὸ τὸ λιμανάκι σου κι' αὐτὸ τὸ μετερίζι.

Γιά σας! Γιά σας, ἀδέλφια μου!..... Ἐὰν ποτὲ γυρίσω
καὶ ἂν τὸ Μεσολόγγι μας μπορέσω νὰ τὸ σώσω.
Ἦ μία νέα Ἐκκλησιὰ στὴ Παναγιὰ θὰ στήσω
κι' εἰς τὴν μεγάλη χάρι της θὰ τὴν ἀφιερῶσω.
Ἄλλ' ἂν πεθάνω.... ἤ παιδιὰ! καὶ ἂν στὴ νύχτα πέσω
σὲ κείνη ποὺ ποτὲ κανεὶς ποτὲ του δὲν ξυπνάει
ἂν καὶ τὸ αἷμα μου ἀφτὸ νὰ χύσω εἰμπορέσω
ὅποιοι, ἀδέλφια, ἀπὸ σᾶς ἀντέχει καὶ βαστάει
σὲ μιὰ ἐλεύθερη γωνιά τὸ λείψανο νὰ φέρῃ
καὶ ἀπὸ τὸ κουφάρι μου ὅ, τι κι' ἂν ἀπομένει
νὰ σκάψῃ τὸ κυβοῦρι μου νὰ τὸ φουστᾷ τ' ἀγέρι
κι' ὁ Ἥλιος τὸ χινόπωρο γλυκὰ νὰ τὸ ζεσταίνῃ.

— 0 —

—Τὸ Μεσολόγγι φάνηκε..... κι' οἱ Τοῦρκοι στὸ μεϊντάνι.
Ἐμπρὸς! Ἦ παλληκάρια μου ἀνδρεία ξακουσμένα
ἐμπρὸς διὰ νὰ διώξουμε ἀπ' τὸ στενὸ λιμάνι
τὰ Τούρκικα καρᾶβια τους ποὺ εἶνε ἀραγμένα
ἐμπρὸς γιὰ νὰ βουλῶσουμε ἐκεῖνα τὰ κανόνια
ὅπου οἱ Τοῦρκοι ρίχνουνε πάνω κατὰ τὸ Κάστρο.
Καὶ πρὶν ἀκόμ', ἀδέλφια μου, ξιφιάδες μου, δελφίνια
στὸ κύμα μέσα βυθιστῆ τῆς θάλασσας τὸ Ἄστρο
ἄς βάλουμε κρυφὰ φωτιὰ στὴ Ναυαρχίδα πίσω
πῶχει σὲ τέσσαρες σειρὲς ἀπάνου τὰ κανόνια
καὶ τῶν μπουρλότων γλήγορα τοὺς γάντζους νὰ γλυστρήσω
ἴτοιμαστε τὶς ἀγκυλωτὲς ἀρπάχτρες, τὰ τρομπόνια.
Κι' ἂν δὲν λαθέβουμαι, παιδιὰ στὰ προαισθήματά μου
καὶ μένα ψεύτη ὁ Θεὸς ἀνίσως δὲ μὲ βγάλη
μὲ πύρινα, μὲ φωτεινὰ γράμματα τ' ὄνομά μου
θὰ γράψω εἰς τὴν πλώρη της ἐκείνη τὴ μεγάλη.

— 0 —

Ἄδέλφια μου, νικήσαμε τὸ στόλο τοῦ Σουλτάνου
Μεγαλοδύναμε Θεέ! Μιὰ Τουρκικὴ ὀβίδα
στὸ ἔνδοξο μπουρλότο μου νὰ πέφτῃ κατ' ἀπάνου
καὶ νὰ τσακίξῃ σὰν γυαλὶ τὴ γέφυρά του εἶδα.

Η ΕΞΟΔΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Και τώρα είναι θρύπαλλα..... Ἀρχίζει νὰ βουλιάζη
τὸ ἀραχλο μπουρλότι μου παντοῦ χλιοσπασμένο
μάτην τὸ στόμα ἀπαντοχὴ καὶ τὴν βοήθεια κράζει
εἰν' ἀπ' τὸ κύμα τ' ἄγριο γιὰ πάντα σκεπασμένο
κι' ἔτσι πηγαίνω γιὰ νὰ βρῶ τὸ μαῦρο σάβανό μου
κάτου στὰ φύκια στὸ βυθό, ὡσὰν τὸ παραμῦθι
καὶ τὸ κρεββάτ' ἀνάμεσα στὴν ἄμμο τὸ στερνό μου
καὶ μέσα εἰς τῆς θάλασσας τ' ἀραχνιασμένα βύθη.

—ο—

—Ἄλλ' ὄχι, ὄχι.... Εὐπνησα καὶ βλέπω ἐμπροστά μου.
Καὶ ποιὸ λοιπὸν μυστήριο τριγύρω μὲ σκεπάζει;
Ποιὸ εἶνε κείνο τὸ φοριχτὸ ποῦ βρίσκεται κοντά μου
τὸ σκιάχτρο τὸ ἀπαίσιο ποῦ μὲ γλυκοκυττάζει;
Τί ὄνειρο ἀνεπάντεχο! Καὶ τί φοριχταὶ ὀδύναι;
Ἄκόμ' οἱ Τοῦρκοι τὸ λοιπὸν θεὸ νὰ μὲ κυνηγᾶνε;
Καὶ τί ἀκούω ἀπὸ μακρῶν; Ἄραγε νὰ μὴν εἶναι
φωνῆς γυναίκες ἢ Οὐρὶ ποῦ σιγοτραγουδᾶνε
καὶ λὲν τραγούδια μαγικά καὶ μαγικοὺς σκοποὺς
ποῦ μέσα στὸν Παράδεισο κανένας ἀγροικαίει;
Τί μουσικὴ! Τί ποίησις! Εἶμαι στοὺς Οὐρανοὺς;
Ἄλλὰ τί αἵματα θωρῶ! Ἄ!..... Εἶναι τὸ Σαράϊ.

—ο—

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΦΩΝΗ

Ἦ! Ναί! Κανόρη Ναύαρχε! Σὺ βλέπεις τὸ Σαράϊ
κι' αὐτὸ τοῦ Μάρκου Βότσαρη τ' ἀγέρωχο κεφάλι
ὅπου τὸ ἐξεθάψανε μέσα ἀπὸ τὸ μνήμα
καὶ τὴ καινούργια τους γιορτὴ στολίσανε καὶ πάλι.
Μέσα εἰς τὸ κυβούρι μου ἐμπῆκαν μὲ μανία
κι' ἐκεῖ οἱ Τοῦρκοι ἐπίμονα κι' ἐκεῖ μ' ἐκυνηγῆσαν
οὔτε ἐκεῖ ὁ ἄμοιρος δὲν βρῆκα ἡσυχία!
καὶ τὴ γιορτὴ τους μὲ αὐτὸ οἱ ἄπιστοι στολίσαν.
Ἰδὲς αὐτὰ τὰ κόκκαλα ποῦ εἰν' σκελετωμένα
καὶ σὺ μοῦ τὰ ἐξέλαβες γιὰ σκιάχτρο ἐδ' ἀπάνου

πὸν τὰ σκουλίκια λαίμαργα ἔχουν ἀφανισμένα
 τὰ ξέθαψαν καὶ τᾶστειλαν πεσκέσι τοῦ Σουλτάνου.
 Κανάρη! Ἄκουσε λοιπόν! Κι' ἂν θέλης πές τον μῦθο.
 Κοιμώμουνα στὸ μνήμα μου, κι' αἴφνης σὰν νὰ σφυράη
 μὲ ξύπνησε ἀνεπάντεχα μέσα ἀπὸ τὸν βῦθο
 μὰ φωνὴ σπαραχτικὴ « Τὸ Μεσολόγγι πάει!»
 Τότε μισοσηκόνουμαι μέσα εἰς τὸ σκοτάδι
 πὸν ἦταν εἰς τὸ μνήμα μου τριγύρω ἀπλωμένο.
 Ἄκούω πέρα νὰ βροντᾶν, σ' αὐτὸν τὸν μαῦρον Ἄδη
 κανόνια, καὶ τὸ ἔδαφος μ' ὀβίδες σκεπασμένο
 ἀκούω ποὺ κλονίζεται, βλαστήμιες καὶ κατάρεις
 ἀκούω ἀνακατωτὰ ἀκῶ φωνές κι' ἀντάρεις
 ὅλα μαζί ἓνα κακὸ ἀφάνταστο μεγάλο
 ἀκούω καὶ τὸν πένθιμο τὸν ἦχο τῶν σπαθιῶν
 ὅπου χτυπιέτ' ἀκούραστα τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο,
 ἀκούω τὰ σφυρίγματα, τὸν κρότο ντουφεκιῶν
 ἀκῶ τὸ ποδοβολητὸ τριγύρω π' ἔχυνόταν
 ἀκῶ τὸ βῆμα ἄταχτο καὶ βιαστικὸ ἀνθρώπων.....
 Τί ἦταν ἐκεῖνο τὸ κακὸ κι' ὁ θρηῆνος ποὺ γινόταν
 σ' αὐτὸν τὸν κακοροϊζικὸν δυστυχημένον τόπον;
 Μέσα στῆς μάχης τῆ βουῆ ἀκούω νὰ με κράζουν
 κι' ἔτσι ὡσὰν ἀπὸ βαθεία: — Ἔλα, βοήθησέ μας
 τρελλές φωνές, ἀγνώριστες τρελλὰ νὰ μοῦ φωνάζουν.
 Σκια τοῦ Μάρκου Βότσαρη, τρέξε ἐνίσχυσέ μας,
 διῶξε ἀπὸ τὴν πόλι μας τ' Ἀγαρηνὸ τὸ κῦμα
 καὶ δεῖξε τὴν ἀντρεία σου, διῶξε ἀφτὸν τὸν Ἄδη.—
 Κι' ἐγώ..... γιὰ νὰ ξεφύγω πιά ἀπὸ τὸ μαῦρο μνήμα
 ἀρχίνησα μέσ' τὸ βαθὺ τὸ ἄραχνο σκοτάδι
 τὰ κόκκαλά μου τὰ ξερὰ ν' ἀνοίγω καὶ νὰ σμίγω
 κι' ἀνάμεσα στὰ μάρμαρα μὲ δύναμι νὰ σπάω,
 χωρὶς ὁ δόλιος νὰ μπορῶ ἐκεῖθε νὰ ξεφύγω
 σ' αὐτὴ τους τὴν περίστασι νὰ τρέξω γιὰ νὰ πάω.

—o—

Αἴφνης ὄλο τὸ ἔδαφος φουντών' ἀνάβει, σειέται
 καὶ σὰν ἓνα ἠφαιστιο ἀτέλειωτα μουγγρίζει.
 Ἔπειτα..... ἄκρα σιωπὴ τρυγύρω μου σκορπιέται

καὶ μιὰ γαλήνη νεκρικὴ ἀπέραντη γυρίζει.
 Τὰ μάτια μου δλάνοιχτα μέσα εἰς τὸ σκοτάδι
 σὰν νὰ ἀπελιθώθηκαν μείναν μαρμαρωμένα
 εἶδαν τὰ ἀπερίγραπτα τ' ἀνέκφραστα τοῦ Ἄδη
 ποῦ μάτι ἴσως κανενὸς δὲν ἔχει ἰδωμένα.
 Καὶ μέσα ἀπ' τὰ κύματα τὰ φλογερά, τὰ μαῦρα
 ὅπου ἀναταράζονται καὶ ὅπου ἀναβράζουν
 καὶ μέσα, μέσα ἀπ' τὴ γῆ βγαίνει φωτιὰ καὶ λαύρα
 κι' ἀπὸ τῆς φλόγης γύρω μου αὐτὲς ποὺ σὲ τρομάζουν
 ἀπὸ ψυχὲς ἀμέτρητες στὴν ἄβυσσο ποὺ σβένουν
 ὡσὰν ἀνεμοστρόβιλοι αἴφνης νὰ σηκωνῶνται
 κι' ἄλλες ψυχὲς πρὸς ἀπ' αὐτὲς ψηλὰ νὰ ἀνεβαίνουν
 ἐπάνω στὰ μεσοούρανα καὶ νὰ περιπλανῶνται.

—o—

Ἄφοῦ λοιπὸν ἐνίκησαν τοὺς πολιορκουμένους
 οἱ Τούρκοι ἀνεσκάλεψαν ὅλα τὰ μνηματὰ μας
 ἔγδυσαν καὶ ἐκούρσεψαν κι' αὐτοὺς τοὺς πεθαμένους
 καὶ μᾶς ἐλήστεψαν ποὺ λὲς κι' αὐτὰ τὰ πτώματά μας
 καὶ τὸ ξανθὸ κεφάλι μου οἱ Τουρκαλάδες κόψαν
 μὲ τοῦτα τὰ κεφάλια ἐδῶ μαζί τὸ ἀναμίξαν,
 χωρὶς καμμιά διαλογὴ οἱ ἄγρι' Ἀραπάδες
 στοὺς σάκκους μέσα τοῦ Σπαχῆ ὅλα μαζί τὰ ρίξαν.
 Ὅταν στὰ δύο μ' ἐχώριζε ἐκεῖ τὸ γαταγάνι
 τὸ σκεβρωμένο μου κορμὶ πήδησε σὰν ὀβίδα
 καὶ πῶς, καὶ ἄλλη μιὰ φορὰ ἐτότες μοῦ ἐφάνη
 πῶς πέθανα, γιὰ τὸ Σταυρό, γιὰ τὴ γλυκειὰ Πατρίδα.

—o—

Κάτω στὸν κόσμον τὸν κακόν, τὸν μάταιον ἀκόμη
 τὴν τύχη σας δὲν εἶν' κανεὶς ὅπου νὰ τὴν ζηλεύη.
 Ἄπ' τὸ Φανάρι, Γαλατᾶ, ἕως τὸ Σταυροδρομὶ
 ἢ ἀκατάδεχτη Σταμποῦλ γιὰ δὲς περιμαζεύει
 ὄλους τοὺς Τούρκους τοὺς πιστοὺς γιὰ νὰ γελάσουν πλάϊ
 στὰ ἄθλια κεφάλια μας ὅπου ἐθεριστῆκαν
 καὶ εἰς αὐτὸ τ' ἀκάθαρτο πλὴν γελαστὸ Σαράϊ

γιὰ τὴ μεγάλη του γιορτὴ σήμερα ἐκτεθῆκαν.
Κι' οἱ Τουρκαλάδες μᾶς τηρᾶν σὰν ἄγρια γεράκια.
Καὶ τώρα τὰ κεφάλια μας πού σειῶνται ἐδ' ἀπάνω
ὅπως θὰ θρέψουν αὔριο τ' ἀχόρταγα κοράκια
θὰ θρέψουν σήμερα κι' αὐτὸν τὸν βρωμερὸν Σουλτᾶνο.

—ο—

Καί, νάτους, ὅλοι οἱ ἥρωες ἀπὸ τὶς σφαῖρες ντέλφι!
Ὁ Κώστας, τὸ περίφημο, τὸ ἄξιο παλληκάρι,
ὁ Κίτσος πὸν ἀγάπαγεν ὁ Βύρων σὰν ἀδελφί
(ἐκεῖνο τὸ ἀθάνατο ποιητικὸ κλωνάρι)
Ἄπὸ τὸν Γέρο—Ὁλυμπο κι' ὁ Χρῆστος ὁ ἀρματωλὸς
κι' ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι μας ὁ Χρῆστος ὁ Καψάλης
ποῦν' τὸ βουνίσιο μας παιδί, ὁ Μάγερ ὁ ἐντροπαλὸς
παιδί τῆς Γερμανίας του ἐκείνης τῆς μεγάλης,
αὐτὸς ὅπου ἐδίδασκε τὸν Τέλλο Γουλιέλμο
ἐδῶ εἰς τοῦ Θρασύβουλου τὰ ἄξια δισεγγόνια,
ὁ φίλος καὶ ἀντίξηλος στὸν τόπο μας τὸν ἔρμο
πὸν ἔβγαζε τὰ « Χρονικά » καὶ τᾶγε γιὰ κανόνια.

—ο—

Ἄλλὰ οἱ ἄγνωστοι αὐτοὶ ποῖοι εἶναι—Στὸ θεό τους!
πὸν μὲ τὸ ἄγνό μας μέτωπο τὸ πολυτιμημένο
ἀνακατεύουνε κι' ἀφτοὶ μαζί τὸ μετωπὸ τους
ἐκεῖ τὸ ἀποτρόπαιο, ἐκεῖ τὸ μολυσμένο;
Γιὰ τῆραξε! Εἶναι αὐτοὶ! Ναι! Τὰ καταραμένα
ὄλα τὰ ἀποβράσματα τῆς Ἀφρικῆς κι' Ἀσίας.
Εὐνοῦχοι καὶ Τουρκαλβανοὶ σκλαβάκια μπιστευμένα
πὸν ὄσες φορὲς εἰς τὶς γιορτὲς ζητήσουνε θυσίας
ἢ καὶ ἂν λείψη καὶ κανὲν κεφάλι, γιὰ ἀσφάλεια,
ἀπὸ τὴ λίστα τὴ μακρὰ τοῦ τολμηροῦ Σουλτάνου,
κόβουν ἀμέσως πρόχειρα ἀπ' ἀφτουνηνῶν κεφάλια
τὰ στέλνουν μὲ τὸν Τάρταρο καὶ τὰ κρεμοῦν δ' ἀπάνου

—ο—

Ναι! Ὅσων τὸν Μινώταυρο στοὺς τοίχους πὸν σφαδάζει
κι' αὐτὸς ζῆ ὀλομόναχος μέσα εἰς τὴ σκηνή του.
Καὶ σήμερ' ὀλομόναχος ἐδῶ διασκεδάζει
γιατ' ὄλοι οἱ εὐνοῦχοι του κι' οἱ σκλάβοι οἱ δικοὶ του
εἶνε ἀπόψε σὰν κι' ἐμᾶς νεκροὶ ὄλοι οἱ σκλάβοι
καὶ περπατῶντας σήμερα σὲ πτώματα σκοντάβει.
Ποιὲς εἶνε κεῖνες οἱ φωνὲς ἢ παραπονεμένες;
Ὁ! Ναι! Ἀκούγονται βαθεῖα ἀνείπωτες φοβέρες.
Εἶνε τῶν ὀργίων ἢ στιγμὴ κι' ἄλλοι εἰς τὶς παρθένες
κι' ἄλλοίμονο στὶς ἀδελφές καὶ εἰς τὶς θυγατέρες.
Αὐτὰ τὰ μοσχολούλουδα θὰ χάσουν τὴ δροσιά τους
μὲ τὴ δυσώδη μοναχὰ τὴ βρωμερὴ πνοή του
κι' ἀπόψε θὰ νὰ χάσουνε τὴ δόλια παρθενιά τους
ἢ μὲ τὰ πλούσια δῶρα του ἢ μὲ τὴν ἀπειλή του.
Ἡ τίγρις πὸν εὐρίσκεται χορτάτη στὸ Σαρσί
ἐδῶ ξεκοκκαλίζοντας σιγὰ κι' ἀγάλ' ἀγάλια
ἀπόψε συλλογίζεται παρθένας γιὰ νὰ φάη
γιὰ δειπνο τῆς ὀρεχτικό, κι' αὔριο τὰ κεφάλια.

—ο—

Η ΤΡΙΤΗ ΦΩΝΗ

Ὁ τῶν Ῥογῶν ἐπίσκοπος, πνευματικὰ παιδιά μου,
ὁ Ἰωσήφ ὁ γέροντας σᾶς στέλνει τὴν εὐχή του.
Τὸ ἅγιο Μεσολόγγι μας ἐχάθηκε μπροστά μου
μὲ κείνη τὴν ἠρωϊκὴ τὴν ἅγι' ἀπόφασί του.
Καὶ τώρα πὰ ἐγλύτωσε ἀπὸ τὴν μαύρη πείνα
ἀπ' τὸ φαρμάκι τὸ δριμὺ πὸν τῶτρωγε τὰ στήθεια
ἀφοῦ τριγύρω μάζεψε τοὺς Τούρκους, τοὺς σκεπάζει
ἐν μέσῳ τῆς ἀφάνταστης στυγνῆς του δυστυχίας
παράδειγμα ἀσύνηθες! Π' ὁ κόσμος θὰ θαυμάζη
τρανῆς αὐταπαρνήσεως, τρανῆς αὐτοθυσίας!
Κι' ἔτσι ἀνετινάχτηκε ὀλόρθο στὸν ἀέρα!
Στὴ λάμπι του τὴ ζωερὴ ἔλαμψε φωτοβόλος
ἀνάμεσα στὴ φλόγα του στὴν ξεδικήτρα πέρα
καὶ ὄλος ἐφωτίστηκεν πέρα ὁ κάμπος ὄλος!
—Τὸ Μεσολόγγι πείναγε! Πεινάγαν οἱ στρατιῶτες

εἴκοσι μέρες τρομερὲς τραβοῦσαν ἀγωνία.

Μὲ στεντορεία τῆ φωνῆ τοὺς φώναξα ἴγώ τότες
—“Ἐλθετε, ἄνδρες, γέροντες, γυναῖκες καὶ παιδιά

μὲ τὴν ἀγία Μετάληψι ὄλοι μας εἰς τὸ στόμα
ὡς ποῦμε μέσ’ ἀπ’ τὴ καρδιά τὸ ὕστατό μας χαῖρε,
καὶ ὅποιος ζήση θὰ χαρῆ σ’ αὐτὸ τὸ ἅγιο χῶμα
γιατὶ θ’ ἀνοίξουν καὶ γιὰ μᾶς καλλίτεροι ἡμέροισι.

Ἄπὸ τὰ χέρια μου λοιπὸν ἀδέρφια μου δεχθῆτε
στὸ ἅγιο Βῆμα τοῦ Χριστοῦ τῆ θεῖα Κοινωνία
καὶ πέσετε στὰ γόνατα γιὰ νὰ προσευχηθῆτε
νὰ βοῆτε κἄν τῆ ψυχικῆ σὲ δαύτῃ σωτηρία.

Δεχθῆτε ἀπ’ τὰ χέρια μου τὸν λίγον ἄρτο σκλάβοι

ὅπου στὴ δυστυχία μας μᾶς ἔχει ἀπομείνει

π’ ὅποιος τὸν φάγη, τῆ ψυχῆ, κ’ ὅποιος τὸν μεταλάβῃ
ψηλὰ εἰς τὸν οὐρανὸ αἰώνια παραδίνει. —»

— 0 —

Ναί! Ὅποια ἱερὰ θεῖα μυσταγωγία!!!

Θνήσκοντες καὶ ἀκίνητοι ἐν πλήρει μετανοίᾳ
εἰς τὰ χλωμὰ τὰ χεῖλη τους ὄλοι ζητοῦσαν τότες

τὴν Ἅγια Μετάληψι γονατιστοὶ ζητοῦσαν
γέροντες, νέοι καὶ παιδιά, γυναῖκες καὶ στρατιῶτες,

παρθένες κρινοδάχτυλες ὅπου λιμοκτονοῦσαν,
μητέρες ποῦ στὰ στήθια τους ἐβάσταγαν σὰν δέμα

χλωμὰ ἀπ’ τὴν ἀρρώστεια τους καὶ μαραμμένα βρέφη

— ποὺ ρούφαγαν ἀπ’ τὸ βυζὶ τῆς μάννας τους συναῖμα
ἀντὶς γιὰ γάλα γάργαρο ἐκεῖνο ποὺ τὰ τρέφει.

— 0 —

Καὶ ἔφυγαν οἱ Ἕλληνες μόλις εἶχε νυκτώσει....

Ἄλλ’ ὅμως οἱ Ἀγαρηνοὶ προτοῦ κἄν νὰ φωτίσῃ
τοῦ Κάστρου τὰ χαλάσματα σὲ λίγο εἶχαν ζώσει
καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς ἀταφους εἶχαν πολιορκήσει.

Τίποτε δὲν ἀφήκανε ὀλόρθο! Τὸ πατήσαν!

Μὲ μιὰ ἀνήκουστη ὀρμὴ μὲ μιὰ θηριωδία

ὄλα τὰ ξεγυμνώσανε καὶ ὄλα τὰ ἐγδῦσαν!...

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ

Ἡ Ἐκκλησιὰ ποῦ ἤμουνα ἀνοίχτηκε μὲ βία
καὶ μπῆκαν μέσ' Ἀγαρηνοί, Τοῦρκοὶ καὶ Ἀραπάδες
κι' ἐκεῖ ἀπάνου στὸ Ἱερὸ πάνου στὸ Ἅγιο Βῆμα
κάτι σπαθιὲς ἐξαφνικὲς ἐμὲ καὶ τοὺς Παλπαδες
τῆς πικραμμένης μας ζωῆς ἀπέκοψαν τὸ νῆμα.
Ἐν χτύπημα εἰς τὸν λαιμὸ ἐξαφνα ἐδεχόμην
ὅμως δὲν ἀντελήφτηκα καθόλου τοὺς φονεῖς μου
γιατὶ ἐγὼ γονατιστὸς στὸν Πλάστη προσηυχόμην!
ᾠ! Πικραμμένη μου Ἑλλάς! Ταλαίπωρη πατρίς μου!

— 0 —

— Ἀδέλφια μου! Ναί! Τὸν Μουχτάρ καὶ σεῖς νὰ λυπηθῆτε!
Σὲ ἓνα τόπο βάρβαρο ὡς τόσο γεννημένος
ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ Θεὸ νὰ τὸ παραδεχθῆτε
εὐρίσκεται ὁ ἄθλιος! γιὰ πάντα χωρισμένος.
Τὸ βλέμμα του ποτέ, ποτέ, δὲ ἐξανόιχθη σ' ὅλους
τοῦ ἀπέραντου οὐρανοῦ τοὺς σμαραγδένιους θόλους.
Κι' ἀφτὸ τὸ στέμμα ποῦ φορεῖ τὸ στέμμα τοῦ Ἄλῃ
ποῦ διαρκῶς κλονίζεται καὶ κάνει πὼς θὰ πέση
φορεῖ γιὰ μόνον στόλισμα μιὰ νεκροκεφαλῇ
ποῦ οἱ Πασσάδες τοῦστειλαν ἀπὸ καιρὸ πεσκέσι.

— 0 —

— Ὁ δυστυχῆς κι' ὁ ἄθλιος! Ἀνάμεσα σὲ πλάνες
καρδιοβόρες καὶ φριχτὲς σκοτίζει τὸ κεφάλι,
τὶς βρομερὲς ἡμέρες του κυλᾷ μὲ τῆς Σουλτάνες
χωρὶς ὅμως καὶ τίποτε νὰ τοῦ τῆς μεταβάλλῃ.
Κοιμᾶται ἢ σηκώνεται, τὶς μέρες ἢ τὶς νύχτες
σὲ ἐφιάλτες βρῖσκεται ἢ φιάλτες ψυχοπνίχτες
καὶ πάντοτε ἢ μοναξιά τοῦ σκέπασε τὸν Θρόνον!
Πάντοτε κι' ἀδιάκοπα μὲ μάτι χαυνωμένο
πλέκει σὲ νέα ὄργια ἢ ἡδονῶν ἢ φόνων!
Κ' οἱ δοῦλοι κ' οἱ εὐνοῦχοι του κάνουν πὼς τὸν λατρεύουν
καὶ κάνουν πὼς τὸν προσκυνοῦν τάχα γιὰ ἵνδαλμά τους!
διότι τὸ μαστίγιον ἐμπρὸς τους π' ἀναδεύουν
τοὺς κανονίζει ἄθελα τὰ θυμιάματά τους.

—“Ολα για σᾶς εἶνε χαρά, συντρόφοι μου θλιμμένοι.
 Νίκη καὶ Δόξα καὶ Τιμὴ, Γιορτὴ, Παρηγορία
 τοῦ κόσμου τούτου ἀθληταὶ καὶ ὅμως νικημένοι
 θὰ εἶστε πάντα νικητὲς ἑσεῖς... στὴν Ἱστορία!
 Εἰς τὸ Σαράϊ τὸ κομπὸ αὐτὸ ὅπου καπνίζει
 σᾶς εὐλογεῖ καὶ ὁ Θεός. Γιά σας λεβέντες, γιά σας!
 Τὶς μάχες σας τὶς ἔνδοξες καθεὶς θὰ μακαρίζῃ
 δὲν θὰ σβυστοῦν οἱ νίκες σας οὔτε κι' ἡ λεβεντιά σας.
 Καὶ τὰ κεφάλια σας αὐτὰ ποὺ στὰ κοράκια δίνουν
 αἰώνια θὲ νὰ γενοῦν τρόπαια στὸ χαμό σας,
 καὶ τὰ κορμιά σας τ' ἄταφα μνημεῖο θὲ νὰ γίνουν
 νὰ δείχνῃ τὴν ἀνδρεία σας καὶ τὸν ἡρωϊσμό σας.

—ο—

—Νὰ σᾶς ζηλεύ' ὁ Σατανᾶς κι' αὐτὸς εἶνε γραμμένον!
 Ἄναθεμα μόνον σὲ κειδὸν π' ἀρνιέται τὴ θρησκεία
 ὅπου ἀρνιέται τὸν Χριστὸν καὶ τὸν Ἐσταυρωμένον
 κι' ἀλλάζει ἀσυνείδητα τὴ πίστι τὴν ἁγία.
 Εἰς τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ποὺ ἀπλωμένο μένει
 τὸ ὄνομά του δὲν θὰ βρῆς οὔτε ζωῆς ἀχνάρι
 κανένας Ἄγγελος ποτὲ αὐτὸν δὲν περιμένει
 στὸν θάνατό του, τὴν ψυχὴ μαζὶ του νὰ τὴν πάρῃ
 καὶ τ' ὄνομά του βδελυρὸ χυμένο μέσ' τ' αὐλάκι
 θὰ εἶνε πάντ' ἀπαίσιο καὶ μισητό... Ἄκόμα
 θὰ μοιάζῃ ὡσὰν τῆς ὀχιάς τ' ὀλόπικρο φαρμάκι
 ὅπου τὸ φτοῦμε ἄθελα μὲ μᾶς ἀπὸ τὸ στόμα.

—ο—

—Εὐρώπη Χριστιανική! Μὴ σκέπτεσαι ἀδίκως
 καὶ πρόσεξε εἰς τὶς θεομῆς ποὺ κάνω παρακλήσεις
 ἕνα ὀλόκληρο στρατὸ ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος
 ἀπὸ Ἱππότες εὐγενεῖς τῆς δοξασμένης Δύσης
 ἄλλοτε, ἀπὸ λύπησι διὰ τὶς συμφορὰς μας
 ὁ Βασιλεὺς ὁ Χριστιανὸς εἶχε διοργανώσει
 κι' ἀπεβιάσθησαν ἐδῶ, σὶς ἔνδοξες ἀκτὲς μας
 ὡς Σταυροφόρος ταπεινὸς γιὰ νὰ μᾶς λευθερώσῃ.

Εὐρώπη! Ἐκλεξε! Προτοῦ ἀκόμη ἡ Δευτέρα
 ἢ Παρουσία τρομερὴ σημάνη τοῦ Θεοῦ μας
 ἀναμεις τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ Μωάμεθ πέρα
 ἐκείνης τῆς Ρομφαίας του καὶ τούτου τοῦ Σταυροῦ μας.

—ο—

II

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἄλήθεια! Ἄγιες σκιὲς ἔνδοξες τοῦ Κανάρη
 τοῦ Μπότσαρη, τοῦ Ἰωσήφ! Φαίνεται εἶν' γραμμένο
 στὰ μέτωπά σας τ' ἄγια νὰ δοῦνε μὲ καμάρι
 τὸ στέμμα τὸ ἀμάραντο τῆς Δόξης χαραγμένο.
 Στὸ τέλος κι' ἡ Εὐρώπη μας ἡ τόσον νυσταλέα
 θ' ἀκούσῃ ἔστω καὶ ἀργὰ τὴν πένθιμη φωνή σας
 καὶ ἡ ἀρχαία ἢ Ἑλλὰς καὶ ἡ Ἑλλὰς ἢ Νέα
 ἕνα τραγοῦδι ψέλνοντας πολεμικὸ μαζὶ σας
 θὰ ποῦνε εἰς τὰ σκέλεθρα π' ὁ ἄνεμος τὰ γέροντι
 καὶ στὰ λεβέντικα αὐτὰ τὰ ἄταφα κορμιά σας
 κι' ἕνα θὰ ψάλλουνε μαζὶ τραγοῦδι ποὺ θὰ φέρῃ
 δόξα διπλῇ, διπλῇ Τιμῇ σὲ σᾶς... καὶ στὰ παιδιὰ σας.
 Εἶστε κι' οἱ τρεῖς σας ἥρωες, εἶστε κι' οἱ τρεῖς σας βράχοι
 ὑπέροχοι φανήκατε κι' οἱ τρεῖς εἰς τὴν ἀντρεία.
 Εἶστε λοιπὸν ἡμίθεοι εἶστε γιγαντομάχοι
 καὶ στύλοι εἰς τὴν πίστι μας καὶ στύλοι στὴ θρησκεία.
 Διὰ τὴ Δόξα πάντοτε γιὰ τὴ σεμνὴ τὴ Νίκη
 ἀκούραστοι ἠργάσθητε δι' ὄλου σας τοῦ βίου
 καὶ πεθαμμένους κι' ἄταφους οἱ Τουρκαλάδες... Φοίκη!
 σᾶς ἔβαλαν εἰς τὸ σταυρὸ ἐδῶ τοῦ μαρτυρίου.
 Ὑστερα ἀπὸ τὰ τρόπαια ἐκεῖ στὰς Θερμοπύλας
 νὰ σᾶς κατασπιλώσουνε ἦτανε πεπρωμένο!
 Σᾶν τὸν Χριστὸν μας καὶ ἑσεῖς στὰς Οὐρανίους πύλας
 ἀκόμα καὶ τὸ αἷμα σας τὸ ἔχετε χυμένο.

—ο—

Ἐάν ἡ Εὐρώπη μιὰ φορὰ ἴσαμε τὸ Σαράϊ
τὸ αἷμα τὸ κατάμαυρο δὲν τὸ ἀκολουθήσῃ
ποῦ ἀπ' ὄλες τις μεριὲς στ' Ἑλλάδα μας κυλάει
κι' ἔχει σὰν ἓνας ποταμὸς ὡς πέρα ξεχειλίσῃ
ὁ Παντοδύναμος Θεὸς θὰ τῆς ἐπιφυλάξῃ
μιὰ μεταμέλεια φριχτή! Ναί! Λεβέντες! Γιά σας!
Παρηγορήσου Δέσποτα κι' ἄλλοι μὲ τὴν τάξι
πάρα πολὺ ἔχουν ψηλὰ στηθῆ τὰ τρόπαιά σας
καὶ τόπα πλιὰ ὁ Ὀλυμπος ὁ τόπος τῶν ὀνείρων
κι' ὁ νέος ὁ Παράδεισος πολὺ ἀνησυχοῦνε
καὶ περιμένουν, ὦ πλειὰς τῶν λατρευτῶν μαρτύρων!
καὶ τῶν Ἡρώων ὦ τριάς! νὰ σᾶς ὑποδεχθοῦνε.

—ο—

Αὐγουστος 1826.

ΝΑΥΑΡΙΝΟΝ

Ἦ, ἦ, ἦ, ἦ, ἦ τρισκάμοισιν
Ἦ, ἦ, ἦ, ἦ, ἦ βάρεσιν δλόμενοι
(ΔΙΣΧΥΛΟΥ "ΠΕΡΣΑΙ,")

Ἄλλοίμονον! Ἄλλοίμονον! Τὰ πλοῖα μας
Ἄλλοίμονον! Ἄλλοίμονον! Κατεστράφησαν

ΝΑΥΑΡΙΝΟΝ

I

Κλαῖε Κανάρη Ναύαρχε! Ἐκατὸν εἴκοσι πλοῖα!
Κλαῖε! Ποῦ ὅλα χάθηκαν στὴν ἄγρια ναυμαχία
ἀπὸ *να στόλο δλόκληρο δὲν ἔμεινε οὔτε λόθρα!
Καὶ σὺ Κανάρη ποῦ *σούνα; Τῶν πλοίων καταβόθρα;
καὶ τῆς θαλάσσης δαίμονα; Ποῦ *σουν λοιπὸν κρυμμένος;
Καὶ πῶς ἐστάθη δυνατὸν ὁ Τοῦκος νικημένος
χωρὶς ἐσένα νὰ βρεθῆ; *Ω! *Ἦταν πεπρωμένο
κάθε καράβι του νὰ δῆ στὸν πᾶτο βουλιαγμένο!
Σᾶν τὸν Κριλλιῶν ποῦ ἔλειψε σὲ μία ναυμαχία
ἔτσι καὶ σὺ δὲν ἦσουν στὴν ἄγια φωταψία.

—ο—

*Ἐως ἐδῶ! *Ἄν κάποτε τῆς θάλασσας τὰ κύματα
ἐκοκκινίζανε φριχτὰ σᾶν κολασμένα μνήματα
ἀπὸ μιὰ λάμψη φωτεινὴ ποῦ ὅμως δὲν ἀνάβει...
*Ἄν ἔλαμπε στᾶ μάτια μας κανὰ τρανὸ καράβι
μὲ μιὰ στήλη πύρινη πλατεῖα στεφανωμένο....
καὶ ἔμοιαζεν ἠφαιστειο στὴ θάλασσ' ἀναμμένο...
Τότε ὁ ναύτης καθιστὸς στὴ πλώρη του σᾶν *Ἄρης
ἀντρειωμένος φώναζε —(Ἐπέρας'... ὁ Κανάρης).

—ο—

*Ἐὰν τὸ κῦμα κύλαγε δαμασκηνὰ σπαθιά
σαρίκια, μισοφέγγαρα, κατάρτια καὶ πανιά
ναυτῶν σαγάκια καὶ κουπιὰ καὶ γοῦνες σκορπισμένες
τὰ μόνα ἴχνη πῶμειναν ἀπὸ τὴ ναυμαχία

ἀπό ἴνα στόλο δυνατὸ σὲ ναῦτες καὶ σὲ πλοῖα.
Κι' αὐτὰ τὰ μόνα λείψανα ποῦ ἦσαντε ἑμιμένα
μιὰ ἄσπριζαν ἀπ' τοὺς ἀφρούς καὶ μιὰ σὰν μαυρισμένα
φαινόσαντε ἀπ' τὸν καπνὸ κι' ἀπ' τῆς φωτιᾶς τῆ λαύρα
π' ὅταν ζυγῶσ' ἢ φλόγα τῆς ὄλα τὰ κάνει μαῦρα...
Τότε ὁ ναύτης καθιστὸς στὴ πλώρη του σὰν Ἄρης
ἀντρειωμένος φώναξε — «Ἐπέρας... ὁ Κανάρης» —.

— 0 —

Ἄν κάτω εἰς τῆς Αἴγινας, στῆς Κρήτης τ' ἀκρογιάλι
σὰν μιὰ βουὴ τρομαχτική, μιὰ ἔκρηξι μεγάλη
(σημάδι τῆς καταστροφῆς) στὴ θάλασσ' ἀγροικιόταν
καὶ μὲ πολλοὺς ἀντίλαλους στὰ κύματ' ἐκυλιόταν
καὶ τρόμαζαν ἀπ' τῆ βοῇ τὰ ψάρια κι' οἱ ἀνθρώποι
καὶ στὴν Ἑλλάδα ἔστρεψε τὰ μάτια ἡ Εὐρώπη...
Τότε ὁ ναύτης καθιστὸς στὴ πλώρη του σὰν Ἄρης
ἀντρειωμένος φώναξε — «Περνάει... ὁ Κανάρης» —

— 0 —

Στὰ καπνισμένα κύματα ὁσάκις οἱ Πασσάδες
ἀνετινάζοντο ψηλὰ μαζὶ μὲ τῆς Φρεγάδες
ὁ στόλος τους ποῦ ἔμενε γι' ἀσφάλεια κρυμμένος
μὲς στὴ σιὰ τοῦ λιμανιοῦ βουβὸς καὶ μουδιασμένος
ἀμέσως Σ' ἀνεγνώριζε σ' αὐτοῦνα τὰ παιχνίδια
καὶ δειλίαζε μήπως τυχὸν κι' αὐτὸς πάθη τὰ ἴδια.
Τὸ τρομερὸ μπουρλότο του ἔξηγοῦσε μ' εὐγλωττία
τὸ πῶς συνέβη τὸ κακὸ κι' ἐβούλιαξαν τὰ πλοῖα.
Καὶ τὸ δαυλί σου ἄσβεστο ποῦ στὴ φωτιὰ προβάλλει.
ἐφώτιζε τὴν πυρκαγιὰ μὲ λάμψι πιὸ μεγάλη.

— 0 —

Πλὴν κλάψε ! Κλάψε σήμερα γιὰτι χωρὶς ἐσένα
καῖχαν τὰ καρᾶβια τους καὶ εἶνε βουλιαγμένα !
Ἄλλὰ γιὰτι χωρὶς Ἐσὲ ὁ πόλεμος νὰ γίνῃ ;
κι' ἡ συμφορὰ τοῦ στόλου τους ; Γιὰτι ἡ μάχ' ἐκείνη ;

Ἄραγε πλεόν τοῦ Θεοῦ τὸ δυνατὸ τὸ χέρι
τραβήχτ' ἀπ' τὴν Ἑλλάδα μας, δὲν θέλει νὰ τὴν ξέρη ;
Νὰ περιμένουν ἔπρεπε ! ὦ ναί ! νὰ περιμένουν !
Γιὰτι δὲν ἦτανε σωστὸ ὄλα αὐτὰ νὰ γένουν
καὶ σὲ μία τέτοια ἑορτῇ Ἐσὺ ν' ἀπουσιάζῃς
καὶ βλέποντας τόσο χαμὸ νὰ βαρυναστιενάζῃς.

— 0 —

II

Παρηγορήσου ! Ἡ Ἑλλὰς ἐλεύθερη ἐγίνῃ !
Καὶ ἡ Εὐρώπη ἔδωκε τέλος δικαιοσύνη
ἀναμεισὶς στοὺς δήμιους καὶ εἰς τὰ θύματά τους.
Θὰ λείψουν πὰ οἱ τύραννοι καὶ τὰ ἐγκλήματά τους.
Νά ! ἡ Εὐρώπη πολεμᾷ κι' ἡ τύχη σας ἀλλάζει !
Ἐπόφερε, Κανάρη μου ! Τὸ χέρι ποῦ κυττάζει
γιὰ πάντα νὰ σᾶς ἰδικηθῇ κι' ἀντάλλαγμα νὰ πάρῃ
ἀπ' τὸ στεφάνι σου αὐτὸ ἓνα μικρὸ κλωνάρι.
Τοῦ Βύρωνος, τοῦ Ὀμηρου, Ἑλλάδες τιμημένες
ἐσεῖς εἶστε ἀθάνατες καὶ κοσμοξακουσμένες
ἢ μιὰ, νεώτερ' ἀδελφῆ καὶ μάννα μας ἢ ἄλλη
ἀρχίσατε γιὰ μιὰ στιγμή ἢ κάθε μιὰ νὰ ψάλλῃ
Παιᾶνας κι' Ὑμνους χαρωπά, ἂν ἡ φωνὴ σβυσμένη
ἀνίσως ἀπ' τὰ κλάμματα δὲν εἶνε ὑλωμένη.

— 0 —

Ἑλλὰς ! ἦσουνα ὄμμορφη ! πλὴν σ' ἔχωσαν στὸ μνήμα !
καὶ πέντ' αἰῶνες ἔμεινες ὡσὰν νεκρῇ ! Τί κρῖμα !
Κάθε Βεζύρης πῶβγαινε ἀντάρτης τοῦ Σουλτάνου
στὰ λείψανά σου τ' ἄγια ξεθύμαινε ἀπάνου.
Κεῖ, ποῦ οἱ Μαινάδες χόρευαν μὲ τῆ βραχνῇ λαλιά τους
ἐκεῖ, ὅπου οἱ Ἐρωτες εἶχανε τῆ φωληὰ τους
τώρα... κανονιοβολισμοὶ ὡς πέρα ἀντηχοῦσαν
καὶ μὲ τὶς μαῦρες μπόμπες τους τὶς Ἐκκλησιᾶς χαλοῦσαν.
Ὁ τόπος αὐτὸς στὸν οὐρανὸ σύννεφα δὲν εἶχ' ἄλλα
σύννεφα δὲν τὸν κρύβουνε ὀλόγυρα μεγάλα

παρὰ μονάχα τοὺς καπνοὺς ἀπ' ὅλα τὰ χωριά της
 ποὺ ἡ Τουρκιά τὰ ἔκαιγε μ' ὄλη τὴν ἀπονιά της.

— 0 —

Ἐξη χρονᾶκια πέρασαν συγκρατητὰ θλιμμένα
 ἀφ' ὅτ' ἡ ἀναπάντεχη ἡ θραῦς αὐτὴ γενόταν.
 Ναί! Ἐξη χρόνια δίσεχτα, μαῦρα συφοριασμένα.
 Καὶ τέλος πρὸς ἐπίμετρο κι' ἡ Ἀφρικὴ ἐρχόταν
 νὰ φέρη συνδρομὴ στὴ μισητὴ Τουρκία
 ἕως τὰ δόντια, ὅπως λέν, στὰ μπούνια ὀπλισμένη
 ἐνάντια ἐνὸς λαοῦ γνωστοῦ γιὰ τὴν ἀνδρεία
 ὅπου γνωρίζει νὰ νικᾷ ἢ ἄλλως νὰ πεθαίνει.
 Κεῖνος ὁ Ἰμπραήμ — Πασσᾶς, ναί, τὸ σκυλὶ ἐκεῖνο
 ποὺ εἰς τὸν κόσμον τίποτε κανὲν δὲν τὸν φοβίζει
 ἀπὸ τὴν Κρήτη πέρασε, καὶ εἰς τὸ Ναυαρίνο
 μὲ ὄλονε τὸ στόλο του ἀκράτητα χυμίζει
 ὡσὰν τὸ ὄρνιο ξεπετᾷ ἀπ' τὴ φωλῆ νὰ φύγη
 καὶ σὰν τὸν λύκο στὸ μαντρὶ ὅπου πηδᾷ καὶ μπαίνει
 καὶ τρέχει μὲ τὴν μυρουδιὰ νὰ εὔρη τὸ κυνήγι
 ἐκεῖο ποὺ τὸν εὐχαριστεῖ ἐκεῖο ποὺ τὸν χορταίνει.
 Καὶ σὰν γυρίζῃ ἔπειτα μὲ πόδια κουρασμένα
 καὶ γύρω του λαχταριστὰ τὰ χέργια του ἀπλώνει
 πιάνει μονάχ' ἀμέτρητα κεφάλια νιοκομμένα
 κι' ἀπ' τὴ χαρὰ του τὴν πολλή, μεθᾷ κι' ἀναλιγώνει.

— 0 —

III

Ἦ! Νά τὸ Ναυαρίνο μας στὴν πρωῖνὴ ἀχνάδα!
 μὲ τὰ λευκὰ σπιτάκια του ἐδῶ κι' ἐκεῖ σπαρμένα
 ποῦνε σὰν μία ζωγραφιὰ ἔτσι ποὺ εἶν' ἀράδα
 κι' ἀπάνου σὲ ἀπόκρημους βράχους καλοφτιασμένα
 μὲ τίς σκεπές τους τίς πλατειές ποὺ γέρνουν γιὰ νὰ τρέξουν.
 Τὰ ἄλικα τὰ κύματα λὲς καὶ τὰ προκαλοῦνε
 κάτου στὸ ἀκρογιάλι τους νάρθοῦν, μαζὶ νὰ παίξουν
 ν' ἀγκαλιασθοῦν ἐρωτικά, νὰ γλυκοφιληθοῦνε.

ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΚΟΡΔΙΓΚΤΩΝ

Ἴδου τὸ Ναυαρίνο μας αὐτὸ ὅπου θωροῦνε
 κι' ὅπου ἐκεῖν τὸν κόρφο του τὸν σφαλιστὸν δανεῖζει
 σὲ δύο στόλους κραταιοὺς νὰ σφιγταγκαλιασθῶνεν
 ἀλλὰ ὁ ἕνας στὰ στερνὰ τὸν ἄλλονε βυθίζει.
 Καὶ ἔτσι ἀγκαλιάζονται ὡς τόσο οἱ καρένες
 ἀλλὰ ἢ μία ἄσπλαχνα σχίζει, τρυπᾷ τὴν ἄλλη.
 Ἴδου λοιπὸν ἀπέναντι σᾶν δυὸ τρανὲς καδένες
 δυὸ στόλοι ὅπου ὁ καθεὶς ἀγέρωχα προβάλλει.
 Ἡ θάλασσα ἐγέμισε μὲ τὶς ἀρματωσιές τους
 καὶ δὲν θὰ δυσαρεστηθῆ εἶν ἔτοιμη νὰ πνίξῃ
 μέσα στὰ πράσινα νερὰ τὶς φλογερὲς φωτιές τους
 καὶ τῶν δυονῶν τὸ αἷμα τους ἔτοιμη νὰ εἰσφύξῃ.
 Ἀλήθεια φαίνεται ὁ καθεὶς πῶς εἶν' ἀπ' τὸ θεὸ του
 στὴ μάχῃ ὅπου θὰ γενῆ μ' ὄλο τὸ ἀγέρωχό του
 ἀπάνου εἰς τὰ κύματα τριγύρω ἀπλωμένους
 ὁ ἄλλος βραδυκίνητος π' ἀντίκρου ξεχωρίζει
 ξανοίγει ὅσο εἰμπορεῖ τὰ δύο του τὰ χέργια
 καὶ ἕνα μισοφέγγαρο μεγάλο σχηματίζει
 σᾶν κειὸ ποῦ βγαίνει ὑψηλὰ μαζὶ μὲ τὰ ἀστέργια.
 Νά! Ἡ Εὐρώπη εἶν' ἐδῶ ποῦ ὄλοι τὴν τρομάζουν,
 ἀκόμα ὡς καὶ τὰ στοιχεῖά, κι' ἐκεῖνα τὴν φοβοῦνται
 μὲ κείνα τὰ καρᾶβια τους ὅπου πολὺ φαντάζουν
 κι' ὅπου σᾶν Πύργοι ὑψηλοὶ λὲς καὶ ἀργοκινοῦνται.
 Ἀπέναντι ἢ Αἴγυπτος μὲ τοὺς Τουρκοπαράδες
 ὄλη ἢ Ἀφρικανικὴ θὰ ἔλεγεσ Ἀσία
 μὲ κείνους τοὺς κουρσάρους της ποῦ γιὰ νὰ βροῦν παράδες
 γδένουνε καὶ ληστεύουνε ὄλα τὰ ξένα πλοῖα.
 Ἄδικα ναί, ὁ Ναύαρχος Δουκὲν σ' αὐτὰ τὰ μέρη
 τοὺς ἐκυνήγησες σκληρὰ μέσα εἰς τῆς φωληές τους
 ἐκεῖ στὴν Τριπολίτιδα καὶ μέσα στὸ Ἀλγέρι
 ἀκόμα ὡς καὶ εἰς αὐτὲς τῆς μυστικὲς σπηλιές τους
 ὄλους δὲν τοὺς ξεπάτωσες ὄχι γιὰ δὲν πεθαίνουν
 ἔτσο' εὐκόλα καὶ γρήγορα αὐτ' οἱ καταραμένοι
 ἀμὴ ὡσὰν τ' ἀπαίσια τὰ ὄρνια αὐγατένουν
 καὶ ἢ γεννιά τους πάντοτες γεννοβολᾷ, πληθαίνει.

IV

Γιὰ μιὰ στιγμή ἀκούσατε! Βροντᾶει τὸ κανόνι!
 Καὶ πρέπει τὸ λοιπὸν κι' ἀφτοὶ εὐθύς ν' ἀνταπαντήσουν
 καὶ κείνοι ποῦ θὰ ἔχουνε τὴ τόλμη γιὰ τιμόνι
 αὐτοὶ στὸ τέλος ἄφευκτα αὐτοὶ θὲ νὰ νικήσουν.
 Κι' ἀμέσως βάζουν ἐμπροστὰ τὶς κανονοστοιχίες
 ὅπου σὰν γλῶσσες πύρινες τριγύρω ξαπολᾶνε
 ἀπάνω στὰ καράβια τους, ρίχνουν ὀμοβροντίες
 καὶ ἓνα, ἓνα τὰ τρυπᾶν, τὰ καίνε, τὰ βουλιᾶνε.
 Φρεγάδες μου περήφανες, π' ἡ Φῆμη σᾶς χορταίνει
 τὸν θάνατον λοιπὸν παντοῦ καὶ τὸν χαμὸν σκορπίστε
 καὶ μὲ τὴν πύρινη πνοή, τὴν λάβα ὅπου βγαίνει
 μέσα ἀπὸ τὸ στόμα σας, Φρεγάδες μου, βυθίστε
 τὰ ἄτιμα καράβια τους τῶν Τούρκων βαραθρῶστε
 καὶ τσακισμένα ῥίχτε τὰ ἀπάνου εἰς τοὺς βράχους
 καὶ ὅσους εἰμπορέσετε θάψετε καὶ ἀπειρους σκοτώστε
 ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀπιστοὺς τοὺς Χριστιανομάχους.

—o—

V

Ἡ μάχη γιγαντόνεται, ἀνάβει καὶ φουντώνει!
 Βροντᾶνε τὰ κανόνια τους σφυρίζουν καὶ καπνίζουν
 καὶ χιλιάδες ἄμετρες ἢ σφαῖρες σὰν τὸ χιόνι
 ὅπου τὸν θάνατον παντοῦ ἀτέλειωτα σκορπίζουν.
 Ὅπου χτυπᾶ ὁ στόλος τῆς τσ' Εὐρώπης ἐκεῖ κάτω
 ἐκεῖ κι' ὁ χάρος φτερωτὸς σὲ λίγο καταφθάνει
 ἐκεῖ, τὰ πάντα καίγονται γίνονται ἄνω-κάτου
 καὶ ὄλα, στάχτη καὶ καπνὸ ὁ στόλος τῆς τὰ κάνει.
 Ἐδῶ, τὸ εὐκολόθραυστο μπουρλότο στὴν ἀράδα
 μὲ κείνο τὸ ἀγκίστρι του τὸ τρομερὸ γαντζώνει
 σὲ μία τριθεώρατη πολεμικὰ Φρεγάδα.
 Κι' ὅσο νὰ πῆς.....εἰς τὸ φτερὸ εὐθύς σοῦ τὴν φουντώνει.
 σὰν τὸ τσακάλι, ὅμοιο ποῦ ὅταν συναντήση
 ἔλεφαντα στὸ δρόμο του καὶ δῆ πῶς τὸ προσβάλλει
 πάνου στὰ πισοκάπουλα ἄξαφνα θὰ πηδήση
 κι' ἔτσι μὲ τῆς δαγκωματιῆς σιγὰ τὸν καταβάλλει.

—o—

ΝΑΧΑΡΧΟΣ ΔΕΡΙΝΥ

ὦ! Τί συγκρούσεις τρομερές! Σ' αὐτὲς τὶς λίγες ὥρες!
 Κρέμονται καθαβόσχοινα ἄγκυρες καὶ ἐξάρτια
 συγκρούονται τρομαχτικὰ ἢ πρύμνες μὲ τὶς πλωῶρες
 καὶ χλιοσπᾶνε ἄρμενα καὶ χλιοσπᾶν κατάρτια
 καὶ μέσα στὴν ἀφάνταστη, στὴ σύγκρουσι ἐκείνη
 βλέπεις τοὺς ναῦτες ἄφωνους, τοὺς ναῦτες ποὺ σκυμμένοι
 μὲ γλιγοράδα λάμνουνε νὰ φθύσουν μὲ βιασύνη
 εἰς τὴν ἀντίπερη ξηρὰ ποὺ εἶναι μακροσμένη.
 Καὶ μέσα στὴν ἀφάνταστη τὴ σύγκρουσι, ῥιγμένα
 ἄλλοῦ βλέπεις δαμασκηνὰ σπαθιά, πάλες ὠραῖες
 ἄλλοῦνε πολυποίκιλα σαρίκια σκορπισμένα
 ἄλλοῦ ἔναι γοῦνες φλοκωτὲς καὶ περικεφαλαῖες.

— 0 —

Σφυροχτυπιοῦνται τρομερὰ ἀντένες μὲ ἀντένες
 καὶ τὰ τσεκούρια τὸ δαυλὶ μ' ἐπιμονὴ προσβάλλει.
 Ὁ θάνατος ἀνάμεσα στὶς βαθουλὲς καρῆνες
 σὰν σκιάχτρο ἀνεπάντεχο προβάλλει τὸ κεφάλι
 ἢ στῆς θαλάσσης τὸ βυθὸ ἀναζητεῖ τὸ θῦμα
 καὶ ἀπάνου στοὺς ἀφροὺς φρικώδης ἐπιπλέει!
 Στρατόπεδα ἀπέραντα ἀπάνου εἰς τὸ κῦμα!
 Ἀντίπαλα καὶ ἐχθρικά! Τὶ φόνοι φρικαλέοι!
 Στρατόπεδα ποῦ πολεμοῦν μὲ λύσσα, μανιωμένα
 χωρὶς καμμιά ἀπαντοχὴ ἐνίσχυσι καμμία
 γιατί ἔνε ἀπροφύλακτα γιατί ἔνε ἐκτεθειμένα
 σὲ κάθε μία προσβολὴ ἀνέλπιστη, ἀγρία.
 Στρατόπεδα ἀπέραντα ποῦ ἂν στὸ πάλαμά τους
 στὴ σύγκρουσι σὲ μιὰ στιγμὴ τύχη καὶ νικηθοῦνε
 μαζί μ' ὄλους τοὺς ἄνδρες τους μ' ὄλο τὸ πλήρωμά τους
 εἰς τὸ βυθὸ τῆς θάλασσας μαζί θὰ κοιμηθοῦνε.

— 0 —

VI

Τί ἀλληλοσφαγὴ τρελλὴ ἀνάμεσα στὴ μάχη!
 Καὶ ποῖα ἀλληλοσφαγὴ γενναία εἰς τὴν πάλη!
 Ὄταν δῶ κάτου μιὰ φορὰ οἱ ἄνθρωποι μονάχοι
 λάβουνε τὴν ἀπόφασιν ἐκείνη τὴ μεγάλη

καὶ ξαπολύσουν γύρω τους τὸν πόλεμο μιὰ μέρα
τὸ Χάρο τὸν ἀνεύσπλαχνο βάζοντας καπενάνιο
θὰ γίνουνε ἐξάπαντος συγκρούσεις ἐκεῖ πέρα
εἴτε πάνου στὴ θάλασσα ἢ στὴ στεργιά ἀπάνω.
Κι' ἀνίσως εἶνε στὴ στεργιά μὲ τὴν μεγάλη ἀνιάρρα
ζλοντζεται τὸ ἔδαφος βουτίζει, τρεμουλιάζει
ἐνῶ ἡ δόλια θάλασσα τρολλή καὶ παιγνιδιάρρα
παίζει μονάχα ξέγνοιαστη, γλεντᾶ, διασκεδάζει
σβαίνει μὲ τὸ ναυάγιο τὰ κατορθωμάτα τους
καὶ νικητὰς περήφανους μαζί καὶ νικημένους
στὴν ἀνοιχτή της ἀγκαλιά π' ἀνοίγει ἐμπροστά τους
ὄλους αὐτὴ τοὺς δέχεται μαζί ἀδελφωμένους.

— 0 —

Ἐνῶ λοιπὸν ἡ Ἀφρική, ἡ τόσο ξιππασμένη
χτυπᾶ ἀπ' οὐλές τις μεριές τὰ ἐνδοξά μας πλοῖα
καὶ στὶς πλευρές τους ξαπολᾶ ὡσὰν ἀπελπισμένη
καὶ ὅλη της τὴ λύσσα της καὶ ὅλη τὴ μανία
καθὲν ἀπ' τὰ καράβια μας ὅταν μ' ἐκεῖνα σμίγει
καθένα μας πολεμικὸ ἀπ' τὸν τρανὸ μας στόλο
σὰν Γίγας ὑπερήφανος τὸ στόμα του ἀνοίγει
σὲ ἴσα διαστήματα, ναί, τὸ κεραυνοβόλο
καὶ ἤσυχά κι' ἀτάραχα ἀπ' οὐλές τις μεριές του
τριγύρω τὸν ἀφανισμό, τὸν θάνατο σκορπίζει
καὶ ἔτσι ἡ περήφανη, μὲ τις μαστιγώσες του
ἡ Ἀφρική, ἀθέλητα σὲ λίγο γονατίζει.

— 0 —

Κυτιᾶχτε πῶς συμπλέκονται, πῶς μάχονται ἐκεῖ κάτω !
Κυτιᾶχτε πέρα τὰ νερά μὲ σκόνες εἶν' σπαρμένα
ὁ Παιγνιδιάρης ἄνεμος τὶς φλόγες τοῦ θανάτου
κολλᾶ ἀπάνου στὰ πανιά ποὺ εἶνε ἀπλωμένα
καὶ ἡ φωτιά μανιακὴ βόσκει στὶς γέφυρες τους
κι' ἀπάνου στὸ κατάστρωμα καὶ κάτω στὸ ἀμπάρι
κι' ἔτσι σὰν πυροτέχνημα ἐκεῖς οἱ Πασσαρές τους
ἀνάβουνε γιὰ μιὰ στιγμὴ καὶ σβαίνουνε μὲ χάρι.

ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΧΕΎΔΕΝ

Ἡ ἄλλη φλόγα ἀκράτητη βουβὴ λαμπαδωμένη
 ἀνάμεσα εἰς τὰ νερὰ περάσματα ἀφήνει
 καὶ κείνη ἢ θεόρατη Φρεγάδα μουδιασμένη
 σὲ λίγο πὰ βυθίζεται βαθειὰ μὲ καταισχύνη.

— ο —

Μὲ τοῦ ἀνέμου τὰ φτερὰ ἢ φλόγα ποῦ τραβιέται
 στὴ Ναυαρχίδα τοῦ Πασσᾶ ἐξαφνικὰ ζυγώνει
 σὰν φεῖδι κουλουριάζεται σὰν φεῖδι χάμου σειέται.
 Ἐκείνη κεῖ τὴν πύρινη γραμμὴ της ξεδιπλώνει
 τοὺς ναῦταις ποῦ οὐρλιάζουνε μὲ τὰ χαϊδεματὰ της
 τσακώνει εἰς τὰ δίχτυα της τὰ διπλοπυρωμένα
 καὶ σφίγγει μὲς στὰ στήθια της καὶ μὲς στὴν ἀγκαλιὰ της
 τῆς Ναυαρχίδος τὰ πανιὰ κειὰ τὰ ζωγραφισμένα
 καὶ μὲ τὰ συχνοχάδια της μὲ φλογερὸ στεφάνι
 τὴν ἀραχλὴ τὴ πλώρη της ἢ φλόγα στεφανώνει.
 Παρατηρήσατε λοιπόν ! Τί θαύματα ποῦ κάνει !
 Ρίχνει μιὰ λάμπη γύρω της ποῦ ὄλους τοὺς θαμπώνει
 καὶ ὄλο φεύγει μακρὰ ἢ φλόγ' ἢ ἀπαισία,
 μεγάλους κύκλους στὰ νερὰ ἢ λάμπη της κυλάει,
 Στὸ τέλος καὶ ἢ Ναυαρχὶς ὅπως καὶ τ' ἄλλα πλοῖα
 τῶν Ἀραπάδων, αὐτανδρῆ, βυθίζεται, βουλιέει !

— ο —

VII

Ποῦ εἶναι ; Τί ἀπέγεινε ; Παιδιὰ τῶν Ἀραπάδων
 ὁ στόλος σας ὁ κραταῖος ὁ κοσμοξακουσμένος ;
 μὲ ναῦταις ἀπειράριθμους χιλιάδες τῶν χιλιάδων
 ἀτρόμητους πολεμιστὲς στὰ μπούνια φορτωμένους
 ὅπου ἐκουβαλήθηκαν στὸ ἅγιο αὐτὸ χῶμα
 διὰ νὰ θάψουν τὴ φτωχιά, τὴν ἀμοιρῆ Ἑλλάδα ;
 Ποῦ εἶναι τὰ Καράβια σου κι' ναῦτες σου ἀκόμα
 καὶ ξέχωρα τοῦ Καπουδᾶν ἢ Ναυαρχὶς Φρεγάδα ;
 Τὰ κάτασπρα τους τὰ πανιὰ ποῦ νὰ βρισκόνταν τάχα ;
 Ἐκεῖνα ποῦ ἐφάνταζαν κι' ἐστόλιζαν τὰ πλοῖα ;

Εἰς τὸ ἀγκίστρι πιάστηκαν τὸ γαντζωτὸ μονάχα
τῶν φτερωτῶν μπουρλότων μας. Τί μαύρη εἰρωνεΐα!

— ο —

Ποῦ τὰ Καράβια βρίσκονται μὲ ὄλο τὸ στρατό τους
μὲ κεῖνα τὰ παράξενα ψηλά θωράκιά τους
καὶ οἱ Καπεταναῖοι σου μὲ τὸ ἀγερωχό τους
ὅπου φοροῦσαν τὰ χρυσὰ δαμάσκηνα σπαθιά τους!
Ὡ! Ξακουστή Ἀρμάδα μου τοῦ Ξακουστοῦ Σουλτάνου!
Ν' ἀφανισθῆς καὶ νὰ χαθῆς ἦταν τὸ ὄζικό σου!
Σὺ ποὺ χτυποῦσες τὰ πλευρὰ τῆς θάλασσας ἀπάνου
μὲ ὄλο τὸ καμάρι σου καὶ τὸ ἀγερωχό σου
καὶ στήν παραφροσύνη σου κανέναν δὲν ψηφοῦσες
κανέναν, οὔτε τὸ Θεόν πῶς ἔχεις ἀποπάνου.
Σὰν Λεβιάθαν ἀχανῆς στὴ θάλασσα κυλοῦσες
κομπὴ καὶ ὑπερήφανη, Ἀρμάδα τοῦ Σουλτάνου.

— ο —

Ὁ μέγας Καπουδάν-Πασσᾶς εἰς τὴν κακοτυχία του
βλέπει ὀρθὸς κι' ἀμίλητος στὴ γέφυρα, νὰ σπάζουν
ἐκεῖνα τὰ θεόρατα μεγάλα θωρηκτά του
καὶ εἰς τὸ τέλος ἐν πρὸς ἐν στὸν πάτο τὰ βουλιάζουν
καὶ τὸ δικό του θωρηκτὸ ποὺ ἔφερε τὸ σχῆμα
ἐκεῖνο ὅπου φτιάνουνε ἐκεῖ εἰς τὸ Ἀλγέρι
νὰ τ' ἀγκαλιάζῃ ἢ φωτιά σὰν μανιωμένο κῆμα
καὶ εἰς τὰ βύθη σύγξυλο νὰ τοῦ τὸ μεταφέρῃ
κι' ἐντὸς ὀλίγου ὁ βαρὺς ὁ ὄγκος θὲ νὰ σκύψῃ
καὶ μέσα κεῖ στὴν ἄβυσσο μὲ τ' ἄλλα συγκυλιέται
καὶ ὅταν βουλιάει... τὸ νερὸ ἀπάνου εἰς τὰ ὕψη
ὄλο κι' ἀνασηκώνεται σὰν μπάλα ποὺ χτυπιέται.

— ο —

Ἀπάνω εἰς τὰ κύματα τὰ πολυωργισμένα
βλέπεις καράβι Ἀράπικα ὄλο καὶ ξεμακραίνου
μὲ δίχως ἄρμενα, κουπιά, κατάρτια τσακισμένα

ὄλῳσα εἰς τὴ στεργιά μὲ βία νὰ πιγαίνουν.
Πολύχρωμα, κομπότατα ἰστιοφόρα πλοῖα
καίτια γοργοτάξειδα, γολέρες καὶ νταρντάνες
ποὺ στὸν Σουλτάνον ἔφεραν ἀπ' τὴ Μικρὴ Ἀσία
λουλούδια καὶ ζαχαρικά καὶ μόσκους καὶ Σουλτάνες.
Ἔχετε γειά, παντοτεινὰ Κινεζικά μου πλοῖα!
Ἐσεῖς ποὺ νανουρίζετε μὲ μιὰ κρυφὴ λαχτάρα
ἐπάνου εἰς τὴ θάλασσα σὰν κάνει νηνεμία,
τοὺς Γανυμήδας τοὺς κομπούς τοῦ κραταιοῦ Σουλτάνου,
καὶ σύ, ὦ πολυτάξειδο Βοίκιον δοξασμένον
ποὺ τὸν γλωμό σου σκελετὸ ἀντανακλοῦν ἀπάνου
τὰ κύματα τὰ γαλανὰ μαῦρον καὶ φλογισμένον
μέσα στὶς κακακόκκινες φωτιές π' ἀντιφεγγίζει,
καὶ σὺ Γαλέρα ἔχε γειά, Γαλέρα πεταχτοῦλα
ποὺ γύρω στὰ θεόρατα Καράβια ἀνεμίζει
ἢ ταπεινὴ σου καὶ μικρὴ ἐκείνη σημαιούλα
κι' ἀρχίζεις τὸ ταξεῖδι σου ὅταν καὶ οἱ Φρεγάδες
στῆς αὔρας τὸν ἀπόγειον ἀνασασμὸν ἀνοίγουν
τὰ κάτασπρά τους τὰ πανιά, φουσκόνουν σὰν Πασσάδες
καὶ τὰ σχοινιά οἱ ναῦτες τους ἀμέσως ξετυλίγουν.

— ο —

Καὶ σύ, ὦ Καραβέλλα μου ἀπ' τὴν Πορτογαλλία
ποὺ ὅταν ἀπὸ μακρὰ ἐδῶ κοντοζυγόνεις
μ' ἓνα κατάρτι κάτασπρο ξεφέρνεις ἀπ' τὰ πλοῖα
καὶ σὰν νυφοῦλα ντροπαλὴ μὲ χάρι καμαρόνεις.
Καὶ σύ, Σπεράντζα μου κομπὴ στὶς ὄρες τῆς γαλήνης
ἐκεῖνα τὰ ἐξάρτια σου στὴν αὔρα συγκυλιοῦνται
κι' ἐν' ἀλαφρὸ μουρμούρισμα ὀπίσω σου ἀφίνεις
σὰν ὄγκος ἀπὸ ὀπλισμοὺς ὅπου ἀργοκινοῦνται
ὅσες φορὲς ὁ ἄνεμος τοὺς σπρώξῃ, τοὺς φυσήξῃ.
Τέτοιο μουρμούρισμα καὶ σύ, Σπεράντζα μου, σκορπίζεις
καὶ τέτοιο ψίθυρ' ἀπαλὸ ποὺ μόλις θὰ μᾶς ἄγγιξῃ
κάνεις καὶ σύ, Σπεράντζα μου, ὅποταν ἀρμενίζεις.

— ο —

Καὶ σύ, ὦ Βεργαντίνι μου, μὲ τὸ πανώρηο σχῆμα
 ποῦ εἶσαι σὺν ζωγραφιστό, ποῦ ἔχεις τόση γάρη
 ποῦ σχίζεις ὑπερήφανα τ' ἀφρόκοπο τὸ κῆμα
 καὶ τριμπαλλίζεις ἴδῳ κι' ἐκεῖ μὲ νά'ι καὶ καμάρι.
 Χαῖρε καὶ σύ, ὦ δίπλωρη Φελλοῦκα μου ποῦ σχίζεις
 τῆς θάλασσάς μας τὰ νερά σιγὰ τὰ διαμαντένια
 κι' ἀργοκυλᾶς κι' ὀλόφωτα λάμπεις κι' ἀντιφεγγίζεις
 σὺν μία ἀντανάκλαση πλούσια γαλαξένια.
 Καὶ σεῖς, ὦ τρισθεόρατες Κορβέτες παινεμένες
 τοῦ Μεσαιῶνος παλιὰ πλὴν ξακουσμένα πλοῖα
 δικάταρτα, τρικάταρτα, Κορβέτες δοξασμένες
 ποῦ τῇ θωριά σας δείχνετε κοντολογῆς ἀγρία,
 Καράβια ὄλων τῶν εἰδῶν καὶ ὄλων τῶν χρωμάτων
 ἀκόμα ἀλαφροῦτσικα Κανῶ σὺν τις Βαρκοῦλες
 πῶχουν κατάρτια καὶ πανιά καὶ τὰ διπλᾶ κουπιά των
 καὶ στῆ κορφή στενόμακρες κόκκινες σημαιοῦλες.
 Τί ἔγειναν οἱ στόλ' αὐτοὶ ποῦχαν τῇ Δόξᾳ πλάι;
 Γύρ' ὅπ' αὐτοὺς ἀπέμειναν μονάχα τὰ συντρίμματα.
 Ἡ θάλασσα στὰ σύγνεφα ψηλὰ τὰ ξεπετάει
 κι' ὁ Οὐρανὸς ἀπὸ ψηλὰ τὰ ὀίχνει εἰς τὰ κύματα.

—ο—

VIII

Τί δὲν ἀκοῦτε; Σιωπὴ...καὶ νέκρα τοῦ θανάτου!
 Καὶ ὕστερα ἀπ' τῇ βοή, ὕστερ' ἀπ' τὴν ἀντάρα
 ξαπλώθηκε σὲ μιὰ στιγμή, στῆ θάλασσα κεῖ κάτω
 μία ἀπέραντη σιγή, καὶ μία βουβαμάρα.
 Καὶ μόλις κεῖ ἀνάμεσα στὰ ἄγρια κυματὰ της
 κάποτε, κάποτε, ποῦ λὲς τις τσίμες διακρίνεις
 τῶν βουλιαγμένων καταρτιῶν στὴν ἐπιφανείᾳ της
 ποῦ γιὰ σημάδ' ἐξέχουνε σωστὸ τῆς καταισχύνης.
 Παίζουσι τὰ κύματα μαζί κι' ἀπὸ παντοῦ συρρέουν
 μὲ τὰ Καράβια τὰ τρανὰ τοῦ πιδὸ τρανοῦ Σουλτάνου.
 Εὐλα μονάχα καὶ κουπιὰ καὶ πλῶρες ἐπιπλέουν
 πανιά καὶ καρὰβόσκοινα εἰς τοὺς ἀφροὺς ἀπάνου.
 Κι' ἔτσι ὡσὰν τῆς θάλασσας τὰ θύκια μαζεμμένα

ποῦ ἔξω οἱ παλιόροιοι τὰ συνεπαίρνουν πάλι
 ὄλα τὰ πλοῖα τῷ Ἀφρικῆς, ὄλα ἔξω ριγμένα
 στὸ μακροσυμένο ξεψυχοῦν ἐκεῖνο ἀκρογιάλι.

—ο—

Ἀλλὰ αὐτὸ πραγματικῶς ἦταν σωστὴ μιὰ Νίκη!
 Καὶ στὸν ἀφανισμόν αὐτὸν στὸ μακελλεῖο ἐκεῖνο
 καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν χαμό, καὶ εἰς αὐτὴ τὴ φρίκη
 τὸν δάχτυλον τῆς Θεῆας μας Προνοίας διακρίνω.
 Μπροστὰ ἐκεῖ στὴν Ἀφρική, ποῦ ἔπεσε καὶ πίπτει
 σὲ κείνη τὴν ἀνέλπιστη, τὴν μαύρη συμφορὰ της,
 Θεὸς μας ὁ ἀληθινός, Μωάμεθ τὸν Προφήτη
 τὸν γονατίζει ἄθελα καὶ τὸν πατεῖ μπροστὰ της.
 Οἱ δῆμιοι, οἱ τύραννοι, ὡς ποῦ νὰ τελειώσουν
 φωνάζουν, βλασφημοῦν, ζητᾶν στὴ λύσσα τοὺς βοήθεια
 κι' ἐκεῖ ὅπως πεθαίνουνε ζητοῦνε νὰ τοὺς σώσουν
 καὶ νὰ τοὺς λυπηθοῦν αὐτοὶ ποῦ νίκησαν στ' ἀλήθεια.
 Γιὰ πάντα πιά ἐλεύθερη νά, ἡ Ἑλλάς σφουγγίζει
 τὰ δακρυσμένα μάτια της ποῦνε μισοσβυσμένα
 κι' ἔξη χρονῶνε συμφορὰς καὶ θρήνους ποῦ θεορίζει
 σὲ μιὰ ἡμέρα μοναχὰ τέλος ξεδικημένα.
 Οἱ ἄλλοι δυστυχῶς λαοί, ποῦνε πολιτισμένοι
 ἀπὸ πολὺν καιρὸν, Ἑλλάς, λυπῶντας σὲ ἔλεγον
 «Ἀλλοίμονον! Ὀλημερῆς πεθαίνεις ντροπιασμένη
 »ἄμοιρη, κακοροϊκὴ Ἑλλάδα» καὶ σὲ κλαῖγαν
 »Κάθε ἡμέρα, ἄτιμοι, δῆμιοι, σταυρωτῆδες
 »σὺν τὸν Χριστὸ μας κάτω δῶ στὸν κόσμον σὲ σταυρώνουν
 »μὲ κείνο τὸ φραγγέλιο ποῦ λένε οἱ Σπαχῆδες
 »ὀλημερῆς βαρυόμοιρη ἐδῶ σὲ μοστιγώνουν.
 »Ὅμως γιὰ νὰ σὲ σώσουμε ἀπὸ τὴν τυραννία
 »κι' ἀπὸ τὴ σκλαβιά σου τὴν φοριτῆ, μάταια προσπαθοῦμε
 »μὲ κάτι λίγους Ποιητὲς ποῦ δείχνουν εὐσπλαχνία
 »καὶ μάταια μεῖς οἱ Λαοὶ φωνάζουμε, ζητοῦμε
 »γιὰ νὰ σοῦ στείλουν οἱ τρανοὶ τοῦ κόσμου νὰ σὲ σώση
 »λίγο στρατό, Ἑλλάδα μου, ναὶ πολυαγαπημένη
 »γιὰ λύπησι, γιὰ ψυχικὸ καὶ νὰ σ' ἐλευθερώση!
 »Τὸ ἔνδοξό σου ὄνομα κανέναν δὲν θερμαίνει
 »ἄλλον, ἀπ' τοὺς τραγουδιστὰς μονάχα τῆς Γαλλίας,

»Μένουν ἀναίσθητοι, σκληροί, βουβοί οἱ Βασιληάδες,
 »μένει βουβός κι' ἀμίλητος ὁ ἄμβων τσ' ἐκκλησίας
 »καὶ εἶνε μόνον τυχεροί, ὡς τόσοοἱ Ἀραπάδες.
 »Στὴ δόξα σου τὴ παλαιὰ ἐμπνέονται ἐλπίδες
 »καὶ τ' εἶνε Δίκαιο ζητοῦν στὴν παλαιὰ ζωὴ σου
 »καὶ λησμονοῦνε τῆς σκλαβιάς τὶς μαύρες ἀλυσίδες
 »ποῦ σέρνεις εἰς τὸν δρόμο σου, Ἑλλάδα μου, μαζί σου,
 »Ἄλλη ἐλπίδα μοναχὴ δὲν μένει ἐκεῖ πέρα
 »πάρεξ τοῦ μαρτυρίου σου τὸν στέφανον νὰ δείξης
 »καὶ τὸν Σταυρόν.....Κι' ἴσως ποῦ λές, σὲ λυπηθοῦν μιὰ μέρα.
 »Ἄρχει, δυστυχημένη μου, μονάχα νὰ βαστήξης
 »τὸν στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ποῦ σῶχουν ἀπιθώσει
 »καὶ τὸν Σταυρὸν ὅπου φορεῖς αὐτὸν τοῦ μαρτυρίου.
 »Υπόμεινε ὅσο μπορεῖς. Μιὰ μέρα θὰ τελειώσῃ
 »ἡ ἀγωνία σου αὐτῇ, τὰ βάσανα τοῦ βίου.

—ο—

»Οἱ παλαιοὶ σου οἱ Θεοὶ ἀναχωρήσαν ὅλοι.
 »Καὶ τώρα ἡ Πνύξ, τὸ Στάδιο καὶ τὰ Προπύλαιά σου,
 »ἀφθαστός σου Παρθενῶν στῆς Ἀθηνᾶς τὴ πόλι
 »καὶ κειὰ τὰ τεῖχη τὰ μακρὰ φεῦ! τὰ Ἑλληνικά σου
 »χαλάσματα, συντρίμματα ποῦ ἦσαν πρὶν ἀκέρηα
 »χαλάσματα κι' οἱ πόλεις σου ὡς πέρα ἀπομείναν
 »Καὶ σήμερα, τί συμφορὰ! στ' Ἀγαρηνὰ τὰ χέρηα
 »ἐν ὄπλο ἀνεπάντεχο κοντολογῆς ἐγίναν.
 »Σὲ ὅλους τοὺς πολέμους των ἐκειὰ τ' ἐρείπιά σου
 »πέτρινες, ὀλοστρόγγυλες καὶ μαρμαρένιες μπάλες
 »προσφέρουν στὰ κανόνια τους τὰ ῥεῖπια τὰ δικά σου
 »ἀντὶς γιὰ ἄλλη γιόμιση.....ὀβίδες πὶὸ μεγάλες.

—ο—

IX

Πλὴν τώρα τὰ παράπονα κι' οἱ ἀναστεναγμοὶ σου
 ἀλλάξανε, καὶ ἐγείναν, ναί, Ὕμνοι καὶ Παιᾶνες
 καὶ σήμερα χορεύουνε στὴν ἐλευθέρωσί σου
 πλούσιοι καὶ ἀρματωλοί, φτωχοὶ καὶ μεγιστᾶνες
 Μία βουὴ χαρμόσυνη ἀκούγεται. ὦ! Νάτη!

ἄπο τὴν Σπάρτη στὸν Ἴσθμὸ ἕως στὰ Δαρδανέλλια
 μία βουὴ ἀτέλειωτη, μία βουὴ γιομάτη
 ἀπο χαρὲς ξεφάντωσης, γλέντια, τραγούδια, γέλοια.
 Δές τε ἐκεῖ τὸν οὐρανὸ ποῦ ἦταν σμαραγδένιος
 ἀπ' τὸν καπνὸν τῶν κανονιῶν κείνης τῆς ναυμαχίας
 μαύρισεν...ἀλλ' εἶν' ὤμορφος ποῦ εἶνε μολυβένιος
 καὶ ποῦ δὲν διακρίνεται διόλ' ὁ Γαλαξίας.
 Ὁ Τούρκικος ὁ κολοσσὸς ἔξαφνα ἐσωριάσθη
 ὡς ἓνα πτώμα κοίτεται, σφαδάζει ἀποκάτου.
 Νά! Ἡ Εὐρώπη τὸν πατεῖ κι' αὐτὸς ἐκουλουριάσθη
 καὶ ἔχει εἰς τὴν ὄψι του τὸ χρῶμα τοῦ θανάτου.
 Ἔγινε πιά ἐλεύθερη, ἡ ἔνδοξη Ἑλλάδα
 καὶ μέσ' ἀπὸ τὸν τάφον του ὁ ποιητῆς ὁ Βύρων
 χειροκροτεῖ, ἐμπνέεται ψέλνει μὲ τὴν ἀράδα
 τὶς Νίκες ποῦ ἐκέρδισε τοὺς πάντας διεγείρων.

—ο—

Χαῖρε λοιπόν, ὦ Ἀλβίων, τρισένδοξη, μεγάλη
 ποῦ εἶσαι ἡ Βασίλισσα ὅλης τῆς οἰκουμένης,
 ποῦ μέσα εἰς τὴν θάλασσα κυριαρχεῖς καὶ πάλι
 καὶ μὲ τὸν στόλον τὸν τρανὸν Βασίλισσα σὺ μένεις,
 Χαῖρε τῶν Τσάρων ἀστὲ π' ἀπλώνεις τὰ φτερά σου,
 καὶ ἀγναντεύεις μακρὰ μέσα σὲ κόσμους δύο.
 Δόξα Γαλλία εἰς Ἐσὲ καὶ τὰ κρινόσημά σου
 ἐκεῖνα ποῦ σκεπάζουνε ἓνα λαὸν ἀνδρεῖο.
 Ἡ γηραιὰ ἡ Ἀλβίων ζητοῦσε εὐκαιρία
 ἐκεῖνον τὸν ἀντίπαλον μπρὸς τῆς νὰ συναντήσῃ
 καὶ εἰς τὴν πρώτη πρόφασι, τὴν πρώτη συγκυρία
 νὰ τοῦ ῥιχθῇ εἰς τὰ καλὰ καὶ νὰ τὸν ἐξοφλήσῃ
 τὸν ἐξεμόνιασε λοιπὸν ἐκεῖ στὸ Ναυαρίνον
 ἐκεῖ κοντὰ στοῦ Νιόκαστρου τὴν ἄσπρη παραλία
 κι' ἡ δόξα τῆς Γαλλίας μας στὸν χαλασμὸν ἐκεῖνον
 εὐρῆκε τότε καὶ αὐτῇ ὡς τόσο εὐκαιρία
 ἀνάμεσα στὴν πυρκαγιὰ τῆς μάχης τὴν μεγάλη
 τοὺς φλογερούς τῆς κεραυνοῦς χαρούμενη ν' ἀνάψῃ
 ἡ ναυτικὰ ἡ δόξα τῆς νὰ ἀκουσθῇ καὶ πάλι
 καὶ νὰ βροντήξῃ μιὰ φορὰ καὶ ὡς ὁ Ζεὺς ν' ἀστράψῃ.

—ο—

Σὲ διακρίνω πέρα καὶ μέσα εἰς τοὺς ἀχρήστους
πανούργα μου Ἀούστρια ! Ἀλήθεια αὐτὴ εἶνε !
Ἐκεῖ εἶνε ἡ θέσις σου ! Καὶ μόνον στοὺς ἀπίστους
σύντροφος ἀνεχτίμητος καὶ βοηθός τους γεῖνε !
Μέσα στὰ Χριστιανικὰ Καράβια καὶ Παπόρα
κανένας, ἄδικα λοιπόν, μάταια θὰ ζητοῦσε
νὰ τὴν εὐρῆ...Κι' ἐπιάστηκε, ὡς λέγουνε, στὰ φόρα
ποῦ νὰ κρυφθῆ ὀπίσω τους εἰς μάτην προσπαθοῦσε
καὶ κείνον τὸν δικέφαλον τὸν Ἄετὸν ποῦ φέρνει
κι' αὐτόν, ὅ,τι κι' ἂν πῆ κανεὶς τὸν βλέπουνε κρυμμένον
εἰς τοῦ Ναυάρχου τοῦ Πασσᾶ τὴ χλαῖνα γιὰ νὰ σέρνη
τὰ πόδια του περιφοβα τὸν βλέπουν...ντροπιασμένον.

—ο—

Καλὰ ἔνε καὶ ἡ θέσις σου, ὦ πονηρὴ Αὐστρία !
Ἵλοι σ' ἔβλεπαν ἔκπληκτοι μὲ κείν τὸν Ταμερλᾶνο
καὶ μὲ τὸν Ἰμπραήμ-Πασσᾶ νὰ ἔχης συμμαχία,
ἀκόμα, ὦ παμπόνηρη, καὶ κάτι παραπάνω
τοὺς πεθαμμένους ἄτρομη μαζί του νὰ ξεθάβης
νὰ κάνης ὅτι ἐχτιμᾶς τὴ Δόξα ποῦ διαβαίνει,
μαζὶ μὲ τοὺς εὐνούχους του ἀπὸ θυμὸ ν' ἀνάβης
καὶ νὰ ληστεύης τοὺς νεκροὺς σὰν φίλη μπιστευμένη !
Ἐπὸ τίς λάμπες τῆς αὐγῆς ἐσὺ ἐπροτιμοῦσες,
Αὐστρία μου φιλότουρκη, πλὴν καὶ διεφθαρμένη
τῆς πυρκαγιᾶς τοῦ Ἰμπραήμ τῆς χιλοκυματοῦσες
σὲ κάθε μέρος ποῦ περνᾶ σὲ κάθε ποῦ διαβαίνει.
Τώρα ἡ φλόγες μας αὐτὲς τρώνε μὲ λαιμαργία
ἓνα πρὸς ἓνα σύγξυλα, καθὲν μὲ τὴ σειρά του
ὄλα ποῦ εἶχ' ἡ Αἴγυπτος μαζί μὲ τὴν Ἀσία
ναί, ὄλα τὰ Καράβια τους κι' ὄλα τὰ θωρηχτά τους.
Μ' αὐτά σου τὰ καμώματα στερέωσες τὴ φήμη !
Τί λὲς λοιπόν καὶ Σὺ γι' αὐτὴ τὴν ὄγια πυρκαγιά μας ;
Εἶνε καὶ τούτῃ ἔμμορφη σὰν κειὲς τοῦ Ἰμπραήμ ;
Καὶ πῶς τὰ ἔνοιωσες λοιπόν, Αὐστρία τὰ σπαδιά μας ;

Νοέμβριος 1827

—ο—

Ο ΚΑΝΑΡΗΣ

ΝΙΚΗΜΕΝΟΣ ΦΡΕΓΓΑΔΟΣ

Faire sans dire.
Πράττειν καὶ μὴ ὁμιλεῖν.

Ο ΚΑΝΑΡΗΣ

Φρεγάδα ή περίκομψη όπόταν νικημένη
στήν κυματοῦσα θάλασσα τήν άνοιχτή κυλάει
μ' αὐτά τὰ καραβόπανα γύρω περιπλεγμένη
όπό τις τόσες κανονιές στίς πάντες πῶχουν φάει
ποῦνε σέ χίλιες δυό μεριές κουρέλια ξεσχισμένα
καί στὰ μισογερμένα της καί τὰ ψηλά κατάρτια
κρέμουνται σάν άνώφελα κι' ώς κάτω άνοιγμένα
σάν νάν' ξεφτίδια τὰ πανιά ξεφτίδια καί τὰ ξάρτια.

— ο —

Όταν κανείς παρατηρεῖ τήν ώμμορφη Φρεγάδα
καί βλέπει ότι πέφτουνε άπ' όλες τις μεριές
πτώματα μισοζώντανα καί άγκυρες άράδα
καί άλυσσίδες, άρμενα, λογιών άρματοσιές
όταν κανείς παρατηρεῖ καί βλέπει στή Φρεγάδα
κατάρτια τρισθεώρατα νά εῖν' μισοσπασμένα
πίσω τὰ καραβόσχοινα νά πέρνη με γοργάδα
ή πάνου στο κατάστρωμα νά εῖν' περιπλεγμένα.

— ο —

Όταν κανείς παρατηρεῖ εἰς τήν κομψη Φρεγάδα
νάνε γιομάτ' άπό καπνό γιομάτη άπ' άντάρα
καί δῶ καί κεῖ σάν μιὰ τρολλή νά περπατῆ Μαινάδα
καί πίσω πένθιμες σκιές άπ' τήν πολλή τρομάρα
άπάνου κάτω διαρκώς σι' άμπάρι νά ζυγόνουν
άμίλητοι σάν πτώματα οἱ δόλιοι άνθρωποί της
νά φεύγουν άπ' τήν πρύμνη της στήν πλώρη νά στυλόνουν
ή κεῖ ποῦ εῖν' ή γέφυρα ποῦ στέκ' ό Κυβερνήτης.

— ο —

Όταν κανείς παρατηρεῖ τὴν ὄμορφη Φρεγάδα
 κείνον τὸν ἀγοκίνητον κείνον τὸν κολοσσὸ
 νὰ δείχνῃ με ἀφέλεια ὅλη τὴ ἀσχημάδα
 κι' ὅλες τῆς ἀνοιχτὲς πληγὲς ποῦ χάσκουν στὸ πλευρὸ
 ὅταν κανείς παρατηρεῖ καὶ βλέπει τὴ καυμένη
 ἀπὸ τὴν ὄρειγάλκινη τὴν προύντζινη γυαλάδα
 ὡσὰν νὰ στάζῃ αἷματα ἢ τρισθεριακωμένη
 ἢ τόσον βραδυκίνητη, ἢ ἄτυχη Φρεγάδα.

— 0 —

Όταν θολὴ ἢ θάλασσα σὲ κύματα γλυστράει
 θεόρατα, πανύψηλα... Καὶ ὅταν στὴ φωνὴ του
 κανένας ναύτης, ναύκληρος κανείς δὲν ἀπαντᾷ
 στῆς μάταιες διαταγὲς τοῦ γέρω-Κυβερνήτου
 καὶ ὅταν στὸ κατάστρωμα ἐκεῖνο τὸ μεγάλο
 τὰ βροντερὰ κανόνια τῆς βουβᾶ νὰ κολυμποῦνε
 καὶ νὰ συγκρούονται μ' ὄρμη τὸ ἓνα μετ' ἄλλο
 ἀνάμεσα εἰς τὰ νερὰ ὅπου τὸ πλημμυροῦνε.

— 0 —

Όταν χωρὶς τὸν μπούσουλα τὸ πλοῖο ἀρμενίζει
 σὰν ἓνα πῶμα ξέψυχο, ποῦ μόλις ἀνασαίνει
 κι' ἄθελα κι' ἀκυβέρνητα παντοῦ στριφογυρίζει
 μετ' ἡ καρέννα στὸ πλευρὸ, τρύπια, μισανοιγμένη
 ὡσὰν ἓνα γιγάντιο ψάρι ὅπου ζυγόνει
 καὶ εἶνε φόφιο, τούμπανο, κι' ἀνάποδα ἢ κοιλιὰ του
 τὰ θολωμένα τὰ νερὰ λὲς καὶ λευκασημόνει
 τῆς θάλασσας τὸ ἀφρόκοιτης ποῦ εἶνε στὰ πλευρά του.

0 —

ὦ! τότε εἰς τὸν Νικητὴν, Δόξα, Τιμὴ τοῦ πρέπει
 Εὐοῖ! Εὐάν! Ἄς εἴπωμεν κι' ἑμεῖς στὸν Νικητὴ!
 Μὲ τὴ στριφτὴ ἀπάχτρα του ἀμέσως τότε βλέπει
 νὰ σακροφαλόνη μονομιᾶς τὸν μέγαν μαχητὴ
 σὰν γάτζος στὴ Φρεγάδα μας ποῦ εἶν' μισογερομένη

ΚΩΝΣΤ. ΚΑΝΑΡΗΣ

νὰ τῆς ἀνάβῃ στὸ φτερό φωτιά μὲ τὸ δαυλί του
 ὅμοιος μὲ τὸν Ἄητὸ ὅπου στὰ ὕψη μένει
 καὶ προκαλεῖ τ' ἄλλα πουλιὰ νὰ μετρηθοῦν μαζί του
 ὅπου νικῶντας μιὰ φορὰ τὸ νύχι του τὸ βάζει
 καὶ μὲ αὐτὸ ὀρμητικὰ τὸ σουβλερὸ γαντζώνει
 τὸ ἔρμο τὸ κυνήγι του ὅπου ἐμπρὸς σφαδάζει
 κι' ὁ Ἄητός, μιὰ καὶ καλή, μ' ἀφτό, τὸ θανατώνει.

—ο—

Ὅταν ὁμως νικήσουνε στὶς ναυμαχίες, ἄλλοι
 εἰς τὸ μεγάλο, τὸ ψηλὸ θεόρατο κατάρτι
 τὴν ἐθνικιά τους στένουνε Σημοῖα τῆ μεγάλη
 γιὰ νὰ γελοῦ οἱ ἄνεμοι νὰ παίζουνε μὲ δαύτη
 κι' ἀπάνουν στὰ παιγνίδια τους καὶ τὰ καμωματὰ τους.
 καινούργιες λάμπες στὰ νερὰ χαϊδευτικὰ ἀπλόουν
 ὅπου στὸ κάθε ἄνοιγμα, κάθε ξεδίπλωμά της
 οἱ λάμπες ἀλλαγεύουνε ἢ καὶ κοντοζυγόνουν.

ο—

Καὶ τότε εἶνε ποῦ κανεὶς παρατηρεῖ μὲ χάρι
 τοῦ κόσμου τὰ Βασίλεια ὅλα τῆς Οἰκουμένης
 νὰ δείχνουν μὲ ἐπίδειξι στοὺς ἄλλους, μὲ καμάρι
 χάριν τῆς Νίκης τῶν αὐτῆς ἀκριβοκερδισμένης
 τὴν Ἐθνικιά Σημαία τους ψηλά νὰ κυματίζει
 καὶ ὅλη τὴ πορφύρα τους κι' ὅλοι τὸν ἀργυρὸν τους
 καὶ τὸ γαλάζιο τὸ βαθὺ ὅπου ἀντιφεγγίζει
 ἀνάμεσα εἰς τὶς διπλὲς πτυχὲς τῶν σημαίων τους.

—ο—

Σ' ἐκεῖνες τὶς ἐπίδειξες ποῦ κάνουν ἐν τοσοῦτῳ
 αἰσθάνεσαι τὴν ἐθνικὴ ποῦ λὲν φιλοτιμία
 νὰ κολακεύεται πολὺ γιὰ τὴν ἐπιτυχία.
 Ὅμοιάζει ἀπαράλλαχτα ὡσὰν τὸ κύμα τοῦτο
 ποῦ ἄθελα τὸ ξεπερνᾷ μ' ἀφρούς τὸ ἄλλο κύμα
 κι' ἐνῶ θαλασσοδέρνεται φυλάει στὴν ἀφάνεια

Ένα κομμάτι διαλεχτό όπου άχτινολάμπει
 άπάνου στη κυματιστή ύγρή του επιφάνεια.

—o—

Έκείνη ή Μάλτα «τόν Σταυρόν» έσήκωνε πλησίον,
 και κείνη ή περήφανη ή πλούσια Βενετία
 άπάνου εις την πλώρη τους τών ξακουστών της πλοίων
 ή ένδοξη, ή ηλευτή αυτή Δημοκρατία
 «Ένα Λιοντάρι» τρομερό ζωγράφιζε με χάρι
 όπου παντού συμβόλιζε τη φτερωτή τη Νίκη
 κι όπου στ' αλήθεια έκανε τό ζωντανό Λιοντάρι
 στην όψη του την τρομερή να τρέμη από φόβη.

o—

Έκείνη ή Νεάπολη, άπλωνε μια Σημαία
 όπου πολύ έφάνταζε μέσα εις τον άέρα
 κι έτσι ψηλή, θεόρατη, κι έτσι κομψη κι ώραϊα
 άν έκανες καμμιά φορά ή νύχτα ή ήμέρα
 πώς τάχα την εξέμπλεκες κάτω να κυματίζη
 άπ' την πανώρηα πλώρη τους στα γαλανά νερά
 πώς ένα κύμι' όλόχρυσό εκεί να φωσφορίζη
 ή μεταξένιο θ' άβλεπες έμπρός σου να περνά.

- o —

Η Ισπανία πάντοτε στα πλοία ζωγραφίζει
 όλα τα πλούσια χρώματα όλα της φαντασίας
 σε κάθε ταξειδιάρικο πλοίο που τριγυρίζει
 για ν' άποκτήση θησαυρούς εκεί στις άποικίας
 «την Λέαιναν με τους χρυσοϋς Λεοντιδεϊς κοντά της»
 ή δέ κομψη Καστίλλια που έχει κορωνίδα
 τους ένδοξους τους Πύργους της και τα παλάτιά της
 ναί, της Ναβάρρας σήκωνε «την άργυρ' άλυσσίδα».

—o—

Η Άγια Έδρα τα «γλειδιά του Παραδείσου» βάζει
 κι αυτά τα Μεδιόλανα για σύμβολο τω όντι
 ζωγράφιζαν «μικρό παιδί που λές ότι σφαδάζει
 κάτω από της Λύκαινας τό τροχισμένο δόντι».
 Τα πλοία τα πολεμικά τα χαλκοφορεμένα
 με τις κομφές άρματωσιές της ξακουστής Γαλλίας
 έχουν «τα κρινολούλουδα» έκειά «τα χρυσομένα»
 για έθνικό τους σύμβολο ναί, της Έλευθερίας.

—o—

Στις κόκκινες σημαίες τους τις αίματοβαμμένες
 πώχουν «τό μισοφέγγαρο» οι κραταίοι Σουλτάνοι
 έξωγραφίζαν «τρεις νουρές, λευκές άσημομένες»
 οι τών Έλλήνων δήμιοι, οι φαύλοι Μουσουλμάνοι.
 Κι ή Ένωμέν' Αμερικη με τις Συμπολιτεϊες
 «ένα λαμπρό στερέωμα» όλες του παριστούνε
 «σπαρομένο μ' άστρα ζηλεφτά» με τις φωτοχυσίες
 όπου θαρρείς πώς λάμπουνε χρυσοφεγγοβολούνε.

--o--

Έχει και ή Άούστρια κείνον τον Αητό της
 «με τα φτερούγια τ' άνοιχτά αίώνια σηκωμένα»
 κειόν τον μεγαλοπτέρυγον έχει για σύμβολό της
 που εις τα ήμισφαίρια του κόσμου όλοένα»
 στρέφει τ' άγριεμένο του τ' άγέρωχο κεφάλι»
 σαν μια φοβερ' άδιάκοπη σαν άπειλή μεγάλη.

- o —

Και τον «δικέφαλ' Αετό» που προκαλεί τα όίγη
 ό Τσάρος στις σημαίες του έχει για έμβλημα του
 κι αυτός «δύο Κόσμους έμπροστά τό βλέμμα του ξανοίγει
 «άλλ' έντοσούτω τον βαστά τον έναν από κάτω»
 στα νύχια του τάγκυλωτά και τον κρατεί δεμένο
 τον σέρνει σαν κατακτητής μπροστά του μουδιασμένο.

—o—

Μὲ κείνο τὸ ἀγέρωχο μὲ κείν τὸ μεγαλεῖον
 ἢ γηραιά, περήφανη, καὶ ἢ τρανὴ Ἀγγλία
 ἀπάνου εἰς τὴ θάλασσα τῶν δυὸ ἡμισφαιρίων
 ποῦνε τρανὴ Βασίλισσα, Αὐθέντρα καὶ Κυρία
 γοργὰ τὴν ὀλοκόκκινη» Σημαία ξεμακραίνει
 στὸ μεσανὸ κατάρτι της, ἀγέρωχα στηριζεῖ
 τὴν κόκκινη σημαία της τὴν λαμπροφορεμένη
 π' ὅταν τὴν βλέπει ὁ καθεὶς παντοτεινὰ νομίζει
 εἰς τ' ἀσημένια κύματα κοντὰ στὰ ἀκρογιάλια
 τὴ λάμψη της τὴ φωτεινὴ δσάκις γύρω χύνει
 ν' ἀντιφεγγίζη ὡσάν μιὰ φωτιά π' ἀγάλι' - ἀγάλια
 μὲ ὅλη τὴ λαμπράδα της ἐν τούτοις τρεμοσβύνει.

—ο—

Ἔτσι, ποῦ λέτε, οἱ τρανοὶ τοῦ κόσμου Βασιληάδες
 ὅταν αὐτοὶ νικῆσουνε, ποτέ τους δὲν διστάζουν
 νὰ στήσουν ἐπιδειχτικὰ ἀπάνου στὶς Φρεγάδες
 τὰ ἐθνικὰ τους σύμβολα ψηλὰ γιὰ νὰ φαντάζουν.
 Καὶ ἔτσι τὸ αἰχμάλωτο τὸ πλοῖο, σὰν ἀράξη
 φέρνει εἰς τὰ κατάρτια του τὸ ξένο συμβολό τους
 τὸ κάνουν τὴν Πατρίδα του παντοτεινὰ ν' ἀλλάξη
 καὶ τῶχουνε καὶ τὸ κρατοῦν στὸ μέλλον γιὰ δικό τους.

—ο—

Σὲ κάθε ἐν αἰχμάλωτο, Καράβι νικημένο
 εἶνε στὴν τύχη του γραφτό, εἶνε προωρισμένο
 ἢ ἐθνικὰ Σημαία τους νὰ βρῖσκεται στημένη
 νὰ φιγουράρη ἄθελα, κι' ἐκεῖ ψηλὰ νὰ μένη.
 Καὶ ἔτσι τὸ αἰχμάλωτο τὸ πλοῖο ποῦ σφαδάζει
 θὰ φέρνη γιὰ ἐκδίκησι αἰώνια γραμμένο
 εἰς τὸ πλατύ του μέτωπο τὸ καταντροπιασμένο
 τὸ Σύμβολον τῆς Νίκης τους, αὐτὸ ποῦ τοὺς δοξάζει.

—ο—

Σπεύδουν ἀμέσως, γρήγορα μὲ τὰ φτερὰ τ' ἀνέμου
 γιὰ νὰ τὰ καταγράψουνε στὸν στόλο τὸν δικό τους
 Ἔτσι τῶθελ' ἢ ἀνάποδη ἢ τύχη τοῦ πολέμου!
 Αὐτὴ γιὰ πάντα ἄλλαξε τὸ δόλιο ριζικό τους.
 Καὶ οἱ λαοὶ περήφανοι μετὰ τὴν ναυμαχία
 βλέπουν, ὅταν γυρίζουνε ὀπίσω στὸ λιμένα
 τοὺς νικητὰς τοὺς στόλους των, νὰ φέρουν συνοδεία
 καὶ πίσω τους νὰ σέρνουνε δειλὰ καὶ ντροπιασμένα
 Φρεγάδες ποῦ νικῆθησαν, καράβια νικημένα.

—ο—

Πλὴν τὸν καλὸν Κανάρη μας τίποτε δὲν μεθάει.
 Ἔνα αὐλάκι πύρινο αὐλάκι φλογισμένο
 ναί, εἰς τὸ κάθε διάβα του πιστὰ (μαζί του πάη)
 πίσω ἀπ' τὸ μπουρλότο του τὸ πολυαρματωμένο
 κι' αὐτὸς ὁ ἀπαράμιλλος, αὐτὸς καλὰ καὶ σώνει
 σ' ὄλα τὰ πλοῖα τῆς Τουρκίας αὐτὸς ποῦ συλλαμβάνει
 ἀντὶς γιὰ τὴ Σημαία του στὴ πλώρη νὰ ὑψώνη.
 Αὐτὸς ἀμέσως τὴ φωτιά...εἰς τὸ φτερὸ τοὺς βάνει.

Νοέμβριος 1828

—ο—

Η ΛΑΖΑΡΡΑ

ΚΑΙ Ο ΚΛΕΦΤΗΣ

Και ή γυνή εκείνη ήτο πολύ ώραία!
Βασιλείς Κεφ. XI V2.

Η ΛΑΖΑΡΡΑ

Τὴν ἔμμορφη Λαζάρρα δές, ὅπως τὴν ὀνομάζουν
στὰ μονοπάτι' ἀνάμεσα ποῦ εἶναι σκονισμένα
μέσα στὰ στάρια τὰ πυκνὰ ποῦ τὴν μισοσκεπάζουν
γιατὶ δὲν τᾶχουνε ποῦ λές, ἀκόμα θερισμένα
μέσα στοὺς κάμπους τοὺς πλατεῖς ποῦ εἶναι χλοϊσμένοι
κι' εἶνε γιομάτοι δῶ κι' ἐκεῖ ἀπὸ τὶς ἀγκαθιές
μέσα σὲ δρόμους ἀχανεῖς ποῦ εἶναι μακρυσμένοι
μὲς στὰ ῥουμάνια τὰ πλατεῖα μέσα στὶς ρεμματιές
μέσα στοὺς λόγγους τσ' ἄγριους μὲς στὰ δασεῖα τὰ δάση
μέσα στοὺς εὐφορους ἀγρούς μὲ τ' ἀνθινὰ τους λοῦσα.
Δές τε, πῶς τρέχει ἄφοβα γοργὰ νὰ τὰ περάση
Λαζάρρα ἡ περήφανη καὶ ἡ ξανθομαλλοῦσα.

— 0 —

Μ' ἓνα κανίσκι ἀλαφρὸ μὲ λούλουδα γιομάτο
ποῦ χύνονται χαϊδευτικὰ ἀπάνου στὰ μαλλιά της
προβάλλει εἰς τὰ μάτια μας τὸ σῶμα της τ' ἀφράτο
μᾶς δείχνει καὶ τὴν ἔμμορφη ψηλὴ κορμοστασία της
ψηλὴ, χαϊδιάρρα, λυγερὴ, ἀφράτη περπαταεῖ
μὲ βήματα μικρούτσικα φαιδρὰ καὶ γελαστὰ
καὶ ὅταν τὸ κανίσκι της περήφανα κρατάει
μὲ τ' ἄσπρα της τὰ μπράτσα της, ἐκεῖ τὰ λαξευτὰ
ὁποῖος τὴ βλέπει τὴ ξανθιά νομίζει πῶς θωρεῖ
ἀπάνου εἰς τὸ Ἱερό, στὸ Τέμπλο κρεμασμένο
μὲ τὰ λευκὰ χερούλια του νὰ βάζο φαρφουρί
ποῦ εἶναι ἀλαβάστρινο, ποῦ εἶν' καλοφτιασμένο.

— 0 —

*Ἐμμορφη, πάντα γελαστή, γυρίζοντας στὰ δάση
ὄλο καὶ γλυκοτραγουδεῖ μὲ μία περιπάθεια,

τις πεταλοῦδες κυνηγᾶ και θέλει νὰ τις πιάση
 και βάζ᾽ ὄλη τὴ τέχνη της και ὄλη τὴ προσπάθεια.
 Ευπόλητη, ξεσκάλτσωτη, γυρίζει σὰν τσακάλι
 στοὺς θάμνους τοὺς ἀγκαθεροὺς ἀνάμεσα περῶντας.
 Σηκώνει τὸ φουστάνι της, κι' ἀθελα μᾶς προβάλλει
 τις τορνευτὲς τις γάμπες της, τ' αὐλάκια δρασκελῶντας
 κι' ὄλο πηγαινόρχεται, και πότε σταματάει
 σχεδὸν πηδᾶ ἀπ' τὴ χαρά, πετᾶ ἀντὶς νὰ τρέχη
 τόσο πολὺ ἀνάλαφρα τὸ βάδισμά της πάει
 νομίζεις εἰς τὰ πόδια της φτερὰ αὐτὴ πῶς ἔχει.

— 0 —

Εἰς τὸ χορὸ τῆς γειτονιαῖς ὅταν τὸ βράδνι πάλι
 ὄλες μαζεύονται ἐκεῖ ἢ ὠμορφες κοπέλλες
 χωρὶς διόλου νὰ νοιασθῆ στολίδια ποῖα νὰ βάλῃ
 ποῖα τῆς πᾶν καλλίτερα και ποιὲς τῆς πᾶν κορδέλλες
 τὴν ὥρα ὅπου ξέμακρα και ὀρθμικὰ χτυπᾶνε
 τὰ κουδουνάκια τῶν ἀρνιῶν ποὺ ξέχωρα βελάζουν
 και μ' ὄλη τὴ ταχύτητα στὴ στρουγγα τους κυττᾶνε
 ποὺ μακρὸν τὴν γνώρισαν και ὄλο πλησιάζουν
 μπαίνει ἐμπρὸς εἰς τὸ χορὸ μ' ἓνα λευκὸ λουλοῦδι
 ὅπου κολλάει στὰ ξανθὰ, στὰ πλούσια μαλλιά της
 κι' ἔτσ' ἢ Λαζάρρα φαίνεται εἰκόνας ἀγγελουῦδι
 κι' ἔτσι φαντάζει πῶ πολὺ ἢ θεϊκὴ θεωρία της.

— 0 —

Λοιπὸν ποὺ λέτε, πράγματις, ὁ γερ-Ὁμῆρ Ταγιάντα
 μέγας Βεζύρης και Πασσᾶς ἐκειοῦ τοῦ Νεγρεπόντου*
 γιὰ τὴ Λαζάρρα τὴν ξανθὰ θὰ ἔδινε τὰ πάντα
 ναί, ὄλα τὰ κουρδόμαλλα τῶν χίλιων κοπαδιῶν του
 τὰ προύντζινα κανόνια του και τις χρυσὲς στολὲς του
 και ὄλα τὰ καράβια του και τὰ θωρακωτὰ του
 θὰ ἔδινε, τις πλούσιες λευκὲς ἵπποσκευὲς του
 ὅπου μὲ πολυτέλεια στολίζουσι τ' ἄλογά του.
 Τ' ἀτλαζωτὸ σαρίκι του ποὺ λάμπει στὰ σκοτάδια
 και τὰ πολυτελέστατα πασοῦμα τῶν ποδιῶν

* τῆς Χαλκίδος

ποὺ εἶνε ὀλοκέντητα μὲ σπάνια πετράδια
 τριτίρια ἀπαράμιλλα χάντρες λογιῶν λογιῶν.

— 0 —

Θᾶδινε τὰ βαρύτιμα τὰ ἑκατὸ μπιστόλια
 ἀκόμα τὰ τρομπόνια του ποὺ εἶναι ἀσημένια
 ὡς και τὰ καρνοφύλια του γεμᾶτα ὄλο βόλια
 ποὺ ἔχουνε τὴν κἀννη τους σχεδὸν μαλαματένια
 και τὴ φιοράτη τὴ λαβὴ τῆς πάλας τὴ χρυσὴ του
 ποὺ τὴ χουφτόνει ὁ Πασσᾶς μὲ τὸ σκληρὸ του χέρι
 κι' αὐτό του τὸ δαμασκηνὸ τὸ πατρικὸ σπαθί του
 κι' ἓν ἄλλο, στ' ἄλλα δῶρα του, ὅπου δὲ ἔχει ταῖρι
 τοῦ πᾶνθηρος τὸ παρδαλὸ τὸ δέρμα ποῦ σπανίζει
 ποὺ τὴ χρυσὴ φαρέτρα του σ' ἐκεῖνο ἐκρεμοῦσε
 και μέσα τις σαῖτες του ποὺ ὄλες τῆς βαπτίζει
 μὲς σὲ φαρμάκι, τις χρυσὲς αὐτὸς τοποθετοῦσε.

— 0 —

Θὰ ἔδινε τὸ φλοκωτὸ παχειὸ γουναρικὸ του
 τὸ γαταγάνι τὸ πλατὺ ποὺ στὸ φτερὸ σκοτώνει
 θᾶδινε ὄλο του τὸ βιὸς ὄλον τὸν θησαυρὸ του
 μαζί μὲ τὸν εὐνοῦχο του γιὰ νὰ τὴν μερακῶνῃ
 τὰ τριακόσια τὰ Οὐρὶ ποὺ βάζει ἀγκαλιά του
 και ὄλες ἢ Χανούμισσες γλυκὰ τότε φιλοῦνε
 ὄλα τὰ κυνηγάρικα τὰ ἔξυπνα σκυλλιά του
 μὲ λαιμοδέτες μπρούντζινους ὅπου λαμποκοποῦνε
 ὡς και τοὺς Ἀρβανίτες του θὰ ἔδινεν ἀκόμα
 ποῦνε ψηλοὶ στ' ἀνάστημα μαῦροι, ἠλιοκαμμένοι
 μὲ καρραμπίνες μακρὲς ποῦ δὲν πατοῦν στὸ χῶμα
 και εἶναι εἰς τὸ πλιάτσικο ποντοῦ ἔξακουσμένοι.
 Θὰ ἔδινε τοὺς Φράγγους και τὸν Ἀρχιραββίνο
 μ' ὄλους τοὺς πατριῶτες του Ἐβραίους ἀρχιφεῦτες
 και τὸ κοκκινοπράσινο τὸ κιόσκι του ἐκεῖνο
 τις σάλες ποὺ τοὺς τοίχους των ἀστράφτουνε καθρέφτες
 ποὺ εἶνε μὲ μωσαϊκὰ χάμου πλακοστρωμένες
 τις σάλες τις ἀστραφτερὲς ποῦ πέρνει τὸ λουτρό του.
 Μὲ κσιὲς τις πολεμίστρες του ἀγκυλωτὰ στημένες
 τ' ἀτράνταχτο τὸ δυνατὸ ἐκεῖνο Φρούριό του

τὴν ἔπαυλὴ τοῦ τῆ λευκῆ ἐκείνη τῆ μεγάλῃ
 ποῦ καθρεφτίζεται δειλὰ μέσα εἰς τὰ νερὰ
 ἐκεῖ στῆς Κυρηναϊκῆς τὸ δροσερὸ ἀκρογιάλι
 ὅπου τὸ καλοκαίρι τοῦ σᾶν Βασιληᾶς περνᾷ.

—o—

Τὸ ἄτι τ' ἀξετίμητο μὲ τὸ φαρδὺ τὸ σῶμα
 τὸ πολυχαϊδεμένο τοῦ ὅπου τοῦ τῶχουν φέρει
 Ναί, ὅλα θὰ τὰ ἔδινε τὴν Ἰσπανίδα ἄκομα
 ὅπου τοῦ ἔστειλ' ὁ Νταῆς μέσα ἀπὸ τ' Ἀλγέρι
 ὅπου τὸν ἰσπανιόλιχο χορὸ τῆς σημειώνει
 στὰ νύχια καὶ ξυπόλητη, μὲ νάξι καὶ καμάρι,
 χωρὶς τὸ μεσοφούστανο διόλου νὰ σηκώνῃ
 δείχνει μὲ μιὰ ἀφέλεια τὸ τορνευτὸ ποδάρι.
 Ὅλα, καὶ τ' ἄτι τὸ ψαρρὶ ποῦ ἡ μακρὰ νοῦρά του
 χρυσίζει τὰ καπούλια τοῦ ὁπότεν κυματίζει
 τὸ χαλινάρι τ' ἀργυρὸ ποῦ ἔχει στὰ λαιμά του
 καὶ εἶναι ὀλοκέντητο λάμπει καὶ χρυσαφίζει.

—o—

Δὲν εἶναι ὅμως ὁ Πασσᾶς... Εἶναι ὁ Κλέφτης πάλι
 μὲ φουστανέλλα τσακιστὴ πουλὲς ὅτι φυσάει
 ποῦ ἔχει τὴν ἀνέχεια τὴ φτώχεια τὴν μεγάλη
 παντοῦ ὡσὰν τὸν ἴσκιό του νὰ τὸν ἀκολουθᾷ....
 Αὐτὸς τὴν ἔχει τὴν ξανθιά στὰ βρόχια τοῦ πιασμένη
 καὶ χωρὶς τίποτα αὐτὸς δῶρα νὰ τῆς προσφέρει
 γιὰ τὸν Κλέφτη μοναχὰ γιὰ βιὸς του περιμένει
 τ' ἀγέρι καὶ ὁ οὐρανός... καὶ στὸ δεξί του χέρι
 βαστᾷ τὸ καρυοφύλι τοῦ μὲ μιὰ ἀλαζονεία
 ποῦ εἶνε μαυροπρουντζίνο ἀπ' τὸν πολὺν καπνὸ
 καὶ ἔχει μονάχα σύντροφο, ναί, τὴν Ἐλευθερία
 ποῦ ἀναπνέει διάπλατα ἀπάνου στὸ βουνό.

14 Μαΐου 1828

—o—

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΟ

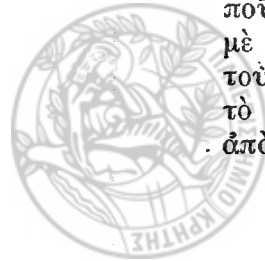
Ἡ
 Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΧΙΟΥ

ᾠ! Φρίκη! φρίκη! φρίκη!
 ΣΑΙΚΣΠΗΡΟΣ "ΜΑΚΒΕΘ."

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΟ

Οί Τοῦρκοι ἐπεράσανε... Φρίκη, κακό, κρεμάλα!
*Όλα καταστραφήκανε, ὅλα ἀναστενάζουν!
*Η Χίος ποῦχε τὰ παχειά, τὰ δένδρα τὰ μεγάλα
ἐκεῖ τὰ ὑπερύψηλα γύρω νὰ τὴν σκεπάζουν.
*Η Χίος ποῦχε τὰ κρασιά τὰ τόσο ξακουσμένα
ἔγινε πιά ἀπέραντο, ἓνα μεγάλο μνημα.
*Η Χίος μὲ τὰ δάση τῆς τὰ πυκνοφυτεμμένα
ποῦ καθρεφτίζονται δειλά μέσα στὸ ἄσπρο κῦμα
μὲ τὰ κομψὰ παλάτια τῆς ποῦ περηφανευόταν
τοὺς λόφους τῆς, καὶ κάποτε ἔξω στὸ ἀκρογιάλι
τὸ βράδυ ἀπὸ τὸν χορὸ τριγύρω ποῦ στηνόταν
ἀπὸ κορίτσι ἀπάρθενα ποῦχαν περίσσεια κάλλη.

—ο—

Τὰ πάντα ἐρημώθηκαν... Ἐγίνηκαν κομμάτια...
*Ένα παιδάκι μοναχὸ μ' ἀκουμπισμένα χέρια
ἐσήκωνε καμμιά φορὰ τὰ σκυθροπά του μάτια
καὶ τὸ σκυφτὸ κεφάλι του ἀπάνου εἰς τ' ἀστέρια
ἐκεῖ κοντὰ στὸ Φρούριο καὶ στὰ χαλάσματά του
ναί, ἓνα Ἑλληνόπουλο, μικρὸ λησμονημένο
δὲν εἶχε τὸ κακόμοιρο, ποῦ λὲς γιὰ στηριγμά του
στὴν ἐρημιά του τὴ φριχτή, τὸ περιφρονεμένο,
παρὰ μίαν ἀγράμπελη ποῦ βρέθηκε κεῖ πέρα
λησμονημένη καὶ αὐτὴ στὸ ἔρημο νησάκι,
σὲ κεῖνον τὸν ἀφανισμό ποῦ γίνηκε μιὰ μέρα
ἓνα λουλοῦδι κάτασπρο ὡσὰν καὶ τὸ παιδάκι.

—ο—

Ἄ! Μικρέ! φτωχόπαιδο! ποῦ τριγυρνᾷς μονάχο
 ξεπόλυτο, ξεσκούφωτο, σ' αὐτῇ τῇ μοναξιά σου
 καὶ ἀγκυλώνεσαι φοιχτὰ ἀπάνου εἰς τὸ βράχο
 γιὰ νὰ σφογγίξης μιὰ στιγμή τὰ δόλια δακρυῶ σου
 ποῦ τρέχουν ἀπ' τὰ μάτια σου ποῦ τόσον ὁμοιάζουν
 ἀπάνου μὲ τὸν οὐρανό, καὶ κάτου μὲ τὰ κύματα
 μὲ τὸ γαλάζιο χρῶμα τους ποῦ ὄλο δάκρυα στάζουν
 σὺν μία θύελλα φοιχτῇ ἀπάνου στὰ συντρίμματα,
 γιὰ νὰ περάσης τῇ ζωῇ, παιδάκι μου καὶ πάλι
 μ' ὄλο παιχίδι* ἀδιάκοπα μὲ γλέντια μὲ χαρὲς
 καὶ νὰ σηκώσης ὑψηλὰ τὸ ὄμμαο κεφάλι
 μὲ δίχως ἔννοια καὶ καῦμό, μικρούλη μου τί θές ;;

—ο—

Μικρό μου ὄμμαοπαιδο! Γιὰ πές μου σὲ καλό σου
 σὰν τί νὰ θέλῃς τὸ λοιπὸν ἐγὼ γιὰ νὰ σοῦ δώσω,
 νὰ ξετυλίξης μιὰ φορὰ τίς μποῦκλες τῶν μαλλιῶν σου
 τίς μποῦκλες σου τίς κατσαρὲς γιὰ νὰ σὲ καμαρώσω
 καὶ νὰ τίς ρίξης ξέγνοιαστα ὅλες ὀλόγυρά σου
 καὶ νὰ τὰ μάσης ὕστερα ἀξιάγκλιστα καὶ πάλι
 αὐτοῦνα τὰ τετράξανθα καὶ τὰ σγουρὰ μαλλιά σου
 π' ἀκόμα δὲν ἐννοιώσανε τῆς συμφορᾶς τῇ ζάλῃ
 καὶ φαίνονται ἀπὸ μακρὰ τώρα ποῦν ξεπλεγμένα
 στὸ μέτωπό σου τ' ὄμμαο, μικρό μου, σὰν νὰ κλαῖνε
 ὡσὰν τὰ φύλλα τῆς Ἰτηᾶς ποῦ κάτου εἶν γερμένα
 καὶ χύνουν δάκρυα, καθὼς κι' οἱ μῦθοι μας τὸ λένε ;

—ο—

Τι ἄραγε θὰ μπόρεγε ὀλίγο νὰ ξεχλιάνῃ
 τίς λύπες ποῦ σκεπάζουνε τὸ δόλιο μέτωπό του ;
 Μή, θές, τὸ κρῖνο τοῦ Ἰρὰν ποῦ ταχτικά αὐξάνει
 κοντὰ στὰ χεῖλα τὰ ὑγρά ἐκειῶν τῶν πηγαδιῶν του
 ποῦ κάνουνε τὰ μάγια τους οἱ ξακουστοὶ οἱ μάγοι
 καὶ ποῦναι καταγάλανο ὡσὰν ἐσὲ μικρούλη ;
 Ἡ μήπως θέλεις τὸν καρπὸ ποῦ τὸ Ταμπᾶ* παράγει

* Ταμπᾶ (Τουρκιστὶ Ταβα) δένδρον τοῦ Παραδείσου τῶν Μου-
 σουλμάνων.

ποῦ γύρω του τὴν ἔρημο τὴν στεφανώνει οὐλῃ
 καὶ ποῦνε τόσο ὑψηλὸ κι' ἔχει κλαριά μεγάλα
 καὶ ὄχιν' ἀπέραντη σκιά, ποῦ γιὰ νὰ τὴν περάσης
 καβάλλα σ' ἄτι φτερωτὸ φεύγοντας μὲ τρεχάλα
 ἴσως σὲ χρόνια ἑκατὸ μπορέσης νὰ τὴν φτάσης.

—ο—

Ἡ μήπως θέλεις καὶ ζητεῖς γιὰ νὰ καλοκαρδίσης
 κεῖνο τὸ ὄμμαο ποῦλι τοῦ δάσου ποῦ σφυρίζει
 καὶ κάνει τέτοιο θόρυβο ὅπου θε νὰ νομίσης
 πῶς ἐκεῖ πέρα τύμπανο, ἠχολογᾶ, βουίζει
 καὶ κελαῖδεῖ γλυκύτερα καὶ ἀπὸ τὴν φλογέρα
 ποῦν ἢ φωνὴ του δυνατὴ καὶ ἢ γλύκα τῆς πολλῆς;
 Τί θές, λοιπὸν μικρούλη μου ; νὰ ἔχῃς νύχτα μέρα,
 κεῖνο τὸ κρῖνο, τὸν καρπὸ ἢ τ' ὄμμαο ποῦλι ;
 —Φίλε, τὸ Ἑλληνόπουλο μοῦ λέει— Μὴ θυμώσης—
 μὲ τὰ ξανθὰ του τὰ μαλλιά τὰ γαλανὰ τὰ μάτια
 —Μπαροῦ τι θέλω μοναχὰ καὶ βόλια νὰ μοῦ δώσης
 καὶ κάμω τοὺς Ἀγαρηνοὺς ἀλήθεια, ναί, κομμάτια.

8—10 Ἰούνιος 1828

—ο—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐνθουσιασμός.....	Σελ. 1
Ἡ πτώσις τοῦ Μεσολογγίου.....	» 9
Τὸ Ναυαρίνον.....	» 29
Ὁ Κανάρης.....	» 53
Ἡ Λαζάρρα καὶ ὁ Κλέφτης.....	» 65
Ὁ Ἑλληνόπαις.....	» 71

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 4

ΤΟ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ

τὰς μάχας, ναυμαχίας καὶ διάφορα ἄλλα γεγονότα τῆς Ἑλληνικῆς
Ἐπαναστάσεως ἀπὸ τοῦ 1814—1830, ἤτοι ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς
Φιλικῆς Ἐταιρείας μέχρι τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ ΕΠΙ ΕΚΛΕΚΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ

ΜΕΤΑ 150 ΟΛΟΣΕΛΙΔΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

Τιμᾶται } ἄδետον Δρ. 125.—
 } χρυσόδետον » 150.—

Ὅσαι αἱ εἰκόνες τοῦ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ εἶναι ἀντίγραφα
πρωτοτύπων εὑρισκομένων εἰς τὸ Ἐθνολογικὸν καὶ Ἱστορικὸν Μουσεῖον καὶ
ἢ ἐκτύπωσις των θὰ γίνῃ εἰς δύο χρώματα (ἐν κύριον χροῶμα καὶ ἐν τόνου).

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ δὲν πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ καμίαν βιβλιο-
θήκην ἀπὸ κανένα σπίτι. Δὲν εἶναι μόνον τὸ ἐπισημότερον βιβλίον σχετικῶς
μὲ τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τοῦ 1821 ἀλλὰ καὶ τὸ *ὄρθαιότερον λεύκωμα*.

